Štev. 40. Leto LXV. V Ljubljani, 22. oktobra 1925. Poštnina plačana v gotovini.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana" ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2·50 od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Javite nam nemudoma naročnike za 2. številko Zvončka.

Učiteljska izobrazba.

Po svetovni vojni se je življenje narodov preokrenilo. To ima za posledico tudi reformacijo šolstva.

Vse države se pečajo s preureditvijo šolskih razmer.

Znano pa je, da vtisnejo pečat šoli učiteljske osebnosti, ne pa samo razna določila. Vse odredbe ostanejo samo na papirju, če jih učiteljstvo ne zbudi k življenju.

Zato je dolžnost države, da v skladu z raznimi reformami predvsem reorganizira učiteljsko izobrazbo.

Tega se je predvsem zavedala Nemčija, ki je učiteljsko izobrazbo nanovo preuredila. Z letošnjim letom so vse učiteljske pripravnice zatvorjene in bodoči učitelj bo do svoje visokošolske zrelosti študiral na poljubni srednji šoli, kakršnih je več tipov.

Tako bo ves ta čas živel v tovarištvu in življenju svojih tovarišev, svoje mladine in ne bo več izoliran kot je bil do sedaj.

Po dovršeni srednji šoli se bo duševno zrel odločil za študij na dvoletni pedagoški akademiji, ki ga bo temeljito usposobila za učiteljsko službo.

Namen akademije je, da vzgoji socialno aktivne ljudske izobraževalce, ki bodo stopili med narod in ga s svojim znanjem in voljo združevali v enotnost. Ne z vidika »domačega kraja«, ne z vidika »od otroka dalje«, temveč z vidika mladega nemškega človeka, ki je v svoji domovinski vrednosti vzgojen za delovanje na nemški skupnosti, je geslo reform. Nemčija ve, da sloni veliko delo izobrazbe mladine na učiteljskih osebnostih in da se bo le na poglobitvi teh osebnosti poplačal ves trud in žrtve, ki jih ima država za prosveto.

Pojavila so se mnenja, naj učitelj študira na univerzi. To pa je za enkrat nemogoče, ker bi ta vsled svoje strukture, to posebno in po svojem pomenu šele razvijajočo se nalogo, ne mogla rešiti. Pedagoška akademija se bo razvijala po svoje, kakor so se razvijale tehnične, akademije, ki so se pričele ustanavljati pred kakim polstoletjem. Takrat so jih opazovale univerze le s primernim spoštovanjem, a so se razvile do danes v upoštevane nove visoke šole, ki imajo za razvoj Nemčije na tehničnem polju samostojen in odločilen pomen.

Učiteljska izobrazba se je tudi na Čehoslovaškem preuredila.

Učiteljišča se zapro in bodoči učitelj bo moral absolvirati srednjo šolo, nakar se bo odločil za študij na pedagoški akademiji. Ljudskošolski učitelj bo študiral eno, meščanskošolski učitelj pa dve leti.

Oglejmo si razmere v naši domovini.

Ne tajim, napredujemo, a le počasi. K cilju jadramo po vsemogočih ovinkih in ureditve učiteljskega študija se do sedaj z energično gesto še ni nikdo lotil.

Razne reforme dostikrat niso utemeljene v našem globoko začrtanem programu in razno delovanje, ki se nam ukazuje, ni šolstvu v korist.

Pustite tudi pri nas bodočega učitelja absolvirati srednjo šolo. Ne ločite ga tako zgodaj od drugih. Ustanovite pedagoško akademijo, v katero se bodo vpisali duševno zreli maturanti.

S tem je v zvezi cel kompleks raznih vprašanj, katere moramo rešiti. V mislih imam enotnost šolstva ki se organizacijsko opira na osnovno šolo, delovno šolo, skupni pouk itd., o čemur hočem razpravljati v »Popotniku«.

Nikdo pa naj ne verjame, da temeljito izobražen učitelj ne bo hotel delovati na deželi. Nasprotno, marsikdo se bo srečnega čutil, da bo lahko sejal seme svojih idej med priprostim ljudstvom. Tam bo resničen voditelj in povsod bo našel polno mikavnosti.

Bodočega učitelja ne smemo videti samo v razredu. Takega učitelja pri sedanji metodi jaz ne smatram za pravega ljudskega izobraževalca. Bodoči učitelj bo živel med ljudstvom, bogatil bo njegovo materijalno in umetniško bogastvo in dvigal bo naš narod v resnično jugoslovansko enotnost in posebnost, v jugoslovanski značaj, s čimer bo naš narod pred svetom pridobil na večjem ugledu.

Tedaj bo prišel čas, ko bo jugoslovanski učitelj imel v resnici ljudstvo za seboj, čas, ko bo učiteljski stan eden izmed najbolj spoštovanih stanov.

Strnimo vrste in oglašajmo se z zahtevami po reformi učiteljske izobrazbe. Pridobimo za naše težnje merodajne faktorje. Če se naše zahteve uresničijo, tedaj bomo visoko dvignili naše šolstvo in našim potomcem bomo poklonili zlat dar.

Leo P.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

—čh **Ureditev učiteljskih plač.** »Český Učitel« se pritožuje, da avtorji novega zakona, ki se tiče učiteljskih plač — visokošolski birokratje — ne privoščijo dovolj masam javnih nameščencev, dočim bodo deležni najvišjih plačilnih stopenj le srečni posamezniki v najvišjih centralnih uradih. S pripravljeno regulacijo srednješolski absolventi niso zadovoljni, ker se ni oziralo na glavno načelo, ki bi moralo služiti načrtu za temelj, namreč pravilno ocenjena predidoča izobrazba.

—čh **Vpliv Masarykovih del na učiteljstvo.** Josip Tůma piše v 6. številki »Čes. Učitela« o Masarykovem vplivu na češkega učitelja in šolo. Dokazuje, da so najboljši učitelji in žurnalisti sprejeli nazore velikega filozofa in da je Masaryk vplival na učiteljstvo, osobito z deli »Karel Havliček« in »Socialno vprašanje«. Prvo delo je vnelo učiteljstvo za sistematično vzgojevalno delo med ljudstvom, drugo pa je uvedlo učiteljstvo kritično v marksizem in k reviziji življenja in filozofije. — Predvsem nas zanimajo Masarykovi nazori, katere je izvajal leta 1899. in 1900. v predavanjih za češko učiteljstvo z naslovom »O nekaterih pedagoških in didaktičnih problemih«. Masaryk zahteva, da mora biti šola del vsega narodovega življenja, služi naj njegovim potrebam. Vsa vzgoja in pouk se naj opirata na temeljito poznanje otroka. Proti enostranskemu intelektualizmu podčrtava vzgojo volje in čuvstva. Vzgojitelj naj ustvari fizično in moralno zdravo okolico za otroka in ga naj vodi po zdravi poti — brez sentimentalnosti! Vzgoja naj bo resna. — Otrok naj se ne igra pri pouku, ampak dela. Vzgojni moment dela je velik. Ustroj šolstva naj bo enoten, pouk praktičen. V narodne šole je uvesti narodno gospodarstvo, politiko (znanost o državi itd.) in domače delo. Samodelavnost otroka! — Masaryk je dal češki šoli enoten in moderen program! — Tůma pravi, da bi imeli Čehi že pred 25 leti delovno šolo — poprej in boljšo kot drugje — ako bi bilo že tedaj mogoče realizirati Masarykova načela! — On pa je izvršil tudi prvi načrt akademske izobrazbe za učiteljstvo s sledečimi predmeti: splošna in narodna zgodovina, zlasti nove dobe, narodno gospodarstvo, sociologijo, konkretna psihologija in temelji psihiatrije, fiziologija in psihologija otroka, umetnostna izobrazba (literarna).

—čh **Klerikalna institucija »Matice cyrilo metodějská«** zahteva v svoji resoluciji revizijo sedanjih učnih knjig na Češkem. Misli naprednega češkega učiteljstva, ki je v ogromni večini in javnosti pa so: Revizija da, ampak v zmislu naprednosti! Za klerikalno revizijo pa je malce prepozno — ker ni več avstrijske birokracije!

—čh **Okrožni kongres žena in deklet v Brnu** je zahteval katoliško šolo — državno in svobodno! »Pravo Lidu« se je oglasilo s konstatacijo, da bi rade take šole zahtevale tudi vse druge cerkve in sekte celo vrsto »svobodnih« šol, kar bi pomenilo popolno razcepljenost šolstva! Država, ki bi vzdrževala tako šolstvo, bi delala le za »cerkve«. Vsled konkurence med temi bi nastal anarhizem — z drugo besedo — država bi delala na ta način za lasten pogin!

Iz Italije.

—it **Naše šolstvo v Primorju.** Pričelo je tretje šolsko leto, kar je stopil v veljavo prosluli Gentilijev šolski zakon, ki je z uprav romansko krutostjo udaril po slovenskem šolstvu in bije v obraz vsem pedagoškim in humanitarnim načelom. Zdi se pa, da se je letos začel ta zakon uveljavljati s še večjo strogostjo kot dosedaj. V preteklih letih so bili vsaj ponekod pooblaščeni slovenski učitelji,

LISTEK.

V Pariz.

Če se človek prav veseli kakega potovanja in dela velike načrte v naprej, se prav rado zgodi, da pade cela zadeva v vodo. Že pride kaj vmes, ali ni denarcev, kar ni danes nič čudnega. No, meni je pa naklonila srečna usoda, da sem videl Pariz, ki ga želi videti marsikdo.

Za daljša potovanja naj bode človek tudi primerno pripravljen.

Društvo Probuda z nadvse agilnim načelnikom gospodarskega odseka, prof. Tejkalom, je priredilo poučni zlet v Pariz. Odzvalo se je 38 potnikov, med katerimi so imele večino — slovenske učiteljice in učitelji. Človek ne bi skoraj verjel, kako so nekatere jezikovno podkovane, zlasti naša »Ciceronka Ančka«, ki govori, kar pravi pariški žargon, lepo skozi nos in »pogrkuje«.

Opoldanski brzovlak nas je hitro potegnil iz Ljubljane v Postojno. Na peronu se drenja malih vojačkov v pretirano širokih hlačah in z velikanskimi klobuki, kakor da je kaj posebnega. Vmes pa karabinjerji, policaji, železničarji, vse v uniformah, ki jih nismo bili vajeni gledati v naši Postojni. Nam bi se zdelo vse skupaj smešno, če ne bi bilo za tem velike tragedije naših kraških bratov...

Vlak postoji v Divači. Gledamo skozi okna in razgovarjamo se precej glasno. To pritegne starejšega moža k našemu vozu in nas tiho vpraša: »Ali ste gospodje Slovenci?« Ko mu povemo, da smo, nam naroči pozdrave za tržaške rojake in toži, kako je sedaj hudo. »Dobro je, da sem že star in da bodem kmalu umrl, ker težko prenašam današnje gorje,« pravi mož in potem še dolgo zre za vlakom, ki nas vozi proti Trstu. Tu presedemo na drug vlak, ki vozi v Mestre. Uradnik je vljuden in govori nemško. Rezerviral nam je voz, ker ga je naš gazda naročil v Postojni. Komaj čakamo, da prevozimo kraje do Mestre, ker nas boli srce. Od tod dalje so nepregledna polja, vmes pa nasadi murv in trte. Mrači se in že opazimo prve luči v daljavi. Tam so Benetke. Izstopimo in se hitro vkrcamo na parnik, da nas potegne po Canal Grande do Markovega trga. Parniki nadomeščajo v Benetkah naše tramvaje. Ravno smo naleteli na zadnji dan svečanosti in iluminacije. Stotine raznobojnih lučic miglja na gondolah in ladjah, od daleč pa prihajajo zvoki glasbe. In že smo na prostornem Markovem trgu. Ves beneški svet je na promenadi in številni orkester igra ravno komad iz Verdija. Bajne so Benetke ponoči, zlasti v meseči in nehote se spominjamo raznih zgodovinskih dogodkov, ki so se odigravali tam.

Zopet smo na parniku, ki nas pelje proti kolodvoru. Tam dobimo zopet rezerviran voz in hitro zasedemo svoje prostore. Vlak nas popelje proti Milanu, kamor dospemo precej zgodaj zjutraj. Hoteli so še polni in komaj čakamo, da pridemo do naročenih sob. Hotelov je v Milanu na izbiro v bližini kolodvora in niso dragi. Sestanek je napovedan v hotelu »Centro«, kjer se prav dobro obeduje in ne predrago. Popoldne najamemo autobus, da nas popelje s Ciceronom po mestu ogledat zanimivosti milanskega mesta. Prva naša pot drži na »Campo santo« — pokopališče, ki je eno najlepših v Italiji. Toliko krasnih kipov ogromnih dimenzij se ne vidi zlepa drugod. Pokopališče je razdeljeno na tri dele: na katoliški, evangelijski in židovski.

Spodnji prostori ličijo na katakombe in dajo zelo resen in svečan značaj. Tu počivajo številne žrtve svetovne vojne. Častna vojaška straža v paradni obleki stoji tu notri in milanski ženski svet skrbi za večno luč. Na stotine krasnih vencev in šopkov svežega cvetja napolnjuje prostor z omamljivim mirisom. Na tihem nas je menda vse brez izjeme oblila rdečica sramu, ko nam je duh poletel na naša pokopališča, kjer počivajo naši tisoči nesrečnih žrtev v skrajno zanemarjenih grobovih, pa naj bo to že v Ljubljani ali kje drugod. Sem na milansko pokopališče naj bi se prišli učit, kako se spoštuje spomin padlih žrtev!

Svetovnoznani milanski dom je veličastna zgradba, polna od zunaj in znotraj prvovrstnih umetnin. Zlasti krasna so slikana stekla v velikih oknih z izredno živimi barvami. Po strehi je gozd vitkih stolpičev, ki imajo na vrhu svetniške kipe. Na strehi so prodajalnice spominkov, kavarna in slaščičarna, kar se prav dobro rentira. Zgodovinsko zanimiva je tudi bivša trdnjava Sforza, kjer je danes obrtni muzej in obrtne šole. V bližini doma so krasne prodajalne, ki ličijo pariškim. Mesto je živo in zlasti zvečer valovi ves milanski svet na promenadi. Za nas je bila novost bežeča električna reklama, ki so jo polne vse strehe in stene visokih palač. Drugi dan zlezemo zopet v vlak, ki že beži z nami proti Švicarski meji. Pred Simplonom »prepreže jo« stroje in jih zamenjajo z električnimi, kar daje vožnji to prednost, da ne smrdi po dimu in tudi naprej lahko pogledaš, ne da bi ti padlo kaj v oči. Dobre pol ure drevimo skozi simplonski predor in že smo v Švici. V Brigu so že švicarske cene in srebrni denar, kakor predvojne petače in dvodinarke.

(Dalje prih.)

Pravkar je izšel cenik vseh slovenskih knjig v Učiteljski tiskarni.

da poučujejo prva dva razreda. Sedaj pa so skoro povsod nastavljeni v prvih treh razredih Italijani, ki ne razumejo niti besedice našega jezika. — Kake uspehe bodo dosegli, to vedo samo »filozofi« v Rimu! Na večrazrednih šolah je prišlo do tragikomičnega dejstva, da en italijanski učitelj poučuje vse tri prve razrede z velikim številom otrok, slovensko učiteljstvo pa si deli ostanek. Ker pa pride na marsikoga zelo nizko število, bo posledica — seveda zakonita — odpuščanje ali prestavljanje slovenskega učiteljstva. Že letos je bilo mnogo slučajev prestavitve iz »šolskih ozirov« in več slučajev suspendiranja radi »rovarjenja proti državni ideji«. Od drugih raznovrstnih šikan, v katerih so pravi mojstri, omenjamo samo, da za višje razrede ni odobrene nobene slovenske učne knjige. Uspeh pa bo gotovo odgovarjal cilju, to je, da vzgoji v našem narodu — analfabete. **ub.**

Nekaj smernic za člane UJU.

(Iz članka tov. Hrena ‚Pro domo — za našo gospodar. osamosvojitev)

Učiteljski konvikt in Učiteljski dom.

Če v najkrajšem času — vsaj tekom 3—5 let nimamo realiziranih idej Učiteljskega konvikta in Učiteljskega doma, potem lahko čakamo še 30 ali več let.

Zamujena prilika.

Saj žal, da smo že itak zamudili najugodnejši čas, ko ni bil denar še skoro nič vreden.

Še je čas!

Danes pa je možnost še dana, le volje je treba in pa najti primeren način. In ravno glede načina in poti naj bi se čim več razmišljalo.

Društveni in kulturni davek, ki ga nosi učiteljstvo.

Brez dvoma sloni na ramenih učiteljstva poleg lastnega organizacijskega, še izdatno večji kulturni davek. Ako bi imeli v tem oziru zbrano statistiko, mislim, da bi sami bili presenečeni od visokih številk. Društveni in kulturni davek je pri nas v obče zelo, zelo velik. In povsod mora biti zraven učiteljstvo, vsaj tako misli naša javnost.

Gmotne žrtve učiteljstva za druge.

Njej namreč ni dovolj, da ji učiteljstvo kulukuje duševno, ampak zahteva od njega še gmotni kuluk kljub mizernim razmeram.

Proti gmotnemu kuluku.

In denarnemu, gmotnemu kuluku moramo napraviti za par let konec v svojem lastnem in v splošnem javnem interesu.

Pod silo razmer smo navezani sami nase.

Razmere nas silijo k temu, da smo v tem oziru dosledni in neizprosni. Mi smo navezani sami nase tudi v tem oziru prav tako v sedanjem času, kakor smo bili vedno. To smo dovolj skusili ravno v zadnjem času, ko naša napredna javnost ni mogla vzdržati niti »Podpornega društva za učiteljski naraščaj v Ljubljani« ter je moralo društvo po enoletnem obstoju likvidirati.

Drugi nam ne bodo pomagali!

Ako se torej odpovemo vsemu drugemu kulturnemu davku, bodemo lahko zmogli mesečnih 8.25 Din in v par letih imamo že zbrano glavnico, ki bode omogočila misliti na realizacijo načrtov. Saj moramo računati z dejstvom, da se bodo cene v tem času mnogo znižale, veljava denarju pa zrastla.

Naša gospodarska podjetja.

Prav tako ali pa še večji znesek nam pa lahko nudijo naša že obstoječa gospodarska podjetja, če so prav in racijonalno upravljana in pa, **če se zave vse naše članstvo njihove važnosti za naš stan. Seveda, dokler bomo proizvode lastnih podjetij kupovali drugod in tako znosili vsako leto težke stotisočake drugim, kateri niti ne smatrajo potrebno, da bi vsako leto parkrat inserirali v naših stanovskih glasilih, ali se spomnili našega Konvikta ali Doma, toliko časa ne moremo pričakovati zaželenega uspeha.**

Ležernost v naših vrstah.

Naravnost neverjetno je namreč, koliko ležernosti je še v naših vrstah ravno v tem oziru. Tu bode moral vsak posameznik postati pravi apostol, da se zavemo nezlomljive sile, katera spi v nas na našo lastno škodo.

Neizprosno za stanovsko gospodarsko osamosvojitev.

Naša podjetja so zmožna in tudi morajo nuditi prvovrstno konkurenčno blago. In geslo »svoji k svojim« bode treba izvajati z vso neizprosnostjo vsaj toliko časa, dokler ne uresničimo svojih dalekosežnih socijalnih načrtov.

Pri delu za druge ne pozabljajmo nase.

Slovensko učiteljstvo uživa v celi državi med vsemi stanovi velik ugled in dober sloves. Vse to si je pridobilo z vztrajnim in smotrenim delom. **Delalo pa je v prvi vrsti za druge, nase pa pozabljalo.** Sedaj pa hoče in mora misliti enkrat na sebe in svoj stan ter postaviti institucije, iz katere bo črpal neusahljivi vir novih in svežih moči sebi v zadoščenje in ponos, narodu in domovini v korist.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f **Ferijalnemu učiteljstvu!** Jugoslovansko učiteljstvo, v prvi vrsti iz Slovenije, Vojvodine in Srbije, je bilo redno članstvo F. S. 3 leta z vsemi dolžnostmi in pravicami, ki jih predvidevajo pravila F. S. Tik pred pričetkom zadnjih počitnic nam je »Min. saobr.« ukinilo vozne olajšave in nam s tem odvzelo za nas najvažnejšo pravico. Projektiran III. Počitniški izlet na Kosovo polje bi bil združen z narodno manifestacijo skupno z vojvodinskimi tovariši, ki je pa iz logičnih protestnih vzrokov odpadel. Skupno s centralo smo podvzeli vse korake na pristojnih mestih v Beogradu, a zaenkrat brezuspešno! Počitniški izleti so se vršili po začrtanem programu in da se letos izlet ni vršil, je pač najmanj naša krivda.

Konštatiramo pa samo eno, da bomo našo akcijo za ugodnosti na potovanju nadaljevali. To je pa le mogoče, ako združimo vse jugoslovenske ferijalne učitelje(ice) v eno skupno celoto, potrebno je, da ustanovimo »Ferijalno učiteljsko udruženje« (ali kakor se bo že imenovalo, ki bo ščasoma udruženje tudi even. profesorjev.

Splošen namen ‚»F. U.« bi bil isti kakor F. S., samo da bi bila ta organizacija samostojna! Slovenski učitelj bi bil gost srbskega učitelja in obratno. Vsako nadaljno pojasnjevanje o ugodnosti na potovanju bi bilo odveč!

Sporazumno z vojvodinskimi in srbskimi učitelji-ferijalci izdamo apel in program v vseh pokrajinah potom časopisov! Zato naprošam vse učitelje(ice), ki imajo interes, da v počitnicah potujejo, da mi pošljejo vse tozadevne stvarne predloge do 30. okt. t. l. V kratkem času bi se vršil sestanek pripravljalnega odbora, katerega bi tvorili zastopniki fer.-učit. iz vseh pokrajin naše države in bo natančno določil direktive našega »Fer. Udr.«, upoštevajoč vse nasvete in predloge vseh onih, ki hočejo resno sodelovati za uresničenje »F. U.«!

Pričakujem, da slovensko učiteljstvo ne bo zaostalo za učiteljstvom drugih pokrajin! Če hočemo realizirati naše načrte, je treba sodelovanja vseh, v nasprotnem slučaju se brezdvomno »zida gradove v oblake«!

Ferijalni pozdrav!

Slavko Mrovlje, učitelj, sedaj Ljubljana, Resljeva cesta 25, za »Odbor za nadz. in osniv. učit. P. F. S. za SHS« in za pripravljalni odbor »F. U.«

Razpis učiteljskega tečaja.

RAZPIS UČITELJSKEGA TEČAJA ZA ROKOTVORNI POUK.

Oblastni odbor Podmladka društva Rdečega križa.

Št. 662.

V Ljubljani, dne 20. okt. 1925.

V novih učnih načrtih za osnovne in meščanske šole so predpisana tudi ročna dela. Za ta pouk pa nimamo usposobljenih učnih moči v zadostnem številu.

Da bi se učiteljstvo priučilo vsaj najpotrebnejših del za omenjeni pouk, priredi oblastni odbor Podmladka društva Rdečega križa večerni tečaj za rokotvorni pouk v modeliranju, izrezovanju in kartonaži, ker bodo te vrste dela za prvo silo zadostovale za osnovne in meščanske šole.

Poučeval bo ravnatelj II. deške meščanske šole v Ljubljani Alojzij Novak.

Tečaj se prične v četrtek, dne 5. novembra 1925 in bo trajal do 29. aprila 1926.

Pouk se bo vršil po 2 uri na teden v fizikalni dvorani na državnem moškem učiteljišču v Ljubljani v večernih urah ob četrtkih od pol 6. do pol 8. ure. Pouk bo brezplačen, le materijal in potrebne priprave (ki so malenkostne), si bo moral preskrbeti vsak udeleženec sam zase. Prav tako bo moral vsak obiskovalec plačati nani pripadajočo vsoto za razsvetljavo in za snaženje, oziroma za slugo.

V tečaj se bodo sprejeli v prvi vrsti učitelji(ice) iz Ljubljane in njene najbližnje okolice, ki imajo organiziran Podmladek v svojih razredih, v drugi vrsti pa tisti, ki se zavežejo, da bodo v najkrajšem času svoj razred organizirali v Podmladku.

Učitelji(ice), ki se žele udeležiti tega tečaja, naj se do 1. novembra 1925 osebno zglase pri ravnatelju Alojziju Novaku. Sprejelo se bo največ 40 udeležencev (udeleženk).

Sprejeti učitelji(ice) naj se zbero v četrtek, dne 5. novembra 1925 ob pol 6. uri zvečer v fizikalni dvorani na državnem moškem učiteljišču v Ljubljani.

Tajnik:

Fran Gabršek s. r.

Splošne vesti.

— **Z Jezera pri Preserju.** Otvoritev novega šolskega poslopja 11. oktobra 1925. Lepo jesensko jutro je zvabilo v ljubljansko meglo mnogo radovednežev, še več pa prijateljev šole in napredka, da so se podvizali ob 10. uri na hribček sv. Lovrenca k službi božji. Takoj nato pa k novi šoli, ki ponosno stoji na gričku med vasicama Jezero in Podpeč. Na pročelju je čakal načelnik krajnega šolskega sveta, načelnik stavbnega odbora in šolski upravitelj gospoda župnika, da blagoslovi novo zgradbo, ki je ta dan kazala napis: »Sloni na meni učenost, omika, zato pa kraju sem ponos in dika«. Po kratkem nagovoru in kratkih opombah načelnika šolskega sveta in šolskega upravitelja prejme ta ključ glavnega vhoda. Nato se izvrši blagoslov, a ljubljanski pevci zapojo »Zadoni nam...« Otvoritvena javna prireditev je obsezala 9 točk petja in deklamacij, ki jih prijavi »Prosveta«. Omenim samo to, da so vse jako ugajale. Sreski referent je v svojem govoru omenil važnost šole, pohvalil načelnika šolskega sveta in stavbnega odbora, ki sta se trudila in dosegla uspeh — to lepo in praktično šolsko poslopje. Načrti od gradbenega društva »Probuda«. Priporočil je vzgojo in skrb za napredek šolskemu upravitelju ter nagovoril slednjič tudi šolsko mladino, naj bo hvaležna staršem in učiteljem s tem, da se bo marljivo učila in se tudi ravnala po naukih svojih roditeljev in učiteljev. Saj ima naša lepa in bogata domovina dovolj dela in kruha za vse marljive sinove in hčere. Hvaležna naj bo vsikdar ti domovini, katere vladar, Nj. Vel. kralj Aleksander, je najvišji zaščitnik šolstva v naši kraljevini. Bog naj ga živi! Državna himna »Bože pravde« je prvič donela po šolski sobi. Z neba se nam je smehljalo toplo, zlato solnce. Nato je bilo pogoščenih nad 150 otrok. Pri skupnem obedu v notranjih prostorih smo videli več znanih ličnosti, med temi: g. Kosler z gospo, sreski šef Skulj, mestni gerent Likozar, šolska upravitelja Trošt in Korbar, tovarnar Kovačič, trgovec Štupica, tovarnar Jelovšek, učiteljstvo iz vse bližnje okolice (Viktor St. celo izpod Grintovcev), domačin dr. I. Novak i. dr. Šolski upravitelj Št. Schein je priredil tudi popoldne gledališko predstavo, ki je donesla nekaj kovačev. Mož zasluži vso pohvalo in priznanje, zakaj brez njega in trgovca A. Novaka bi »kraju ponos in dika« čakala izvršitve še nekaj let. Bog ju živi. Ljubljanski pevci so marljivo prepevali, umetnice v kuhinji so skrbele za krepčilo. Pridružil se je ob jasnem popoldnevu tudi fotograf. O, ko bi se bil zglasil pozneje! Koliko več veselih lic bi imel v škatljici. — Jezerska šola! Živi, rasti, cveti!

Matjaž z zastarelimi nazori.

— **Smrt med šolniki v Mariboru.** V Mariboru sta umrla ugledna šolnika tov. Simon Vodenik in ravnatelj učiteljišča Fran Voglar. O občutni izgubi, ki je s tem zadela mariborsko učiteljstvo, izpregovorimo v prihodnji številki.

— † **Nadučitelj Hinko Likar.** Pred petdesetimi leti je bilo v obširnem logaškem okraju izvzemši zasebno šolo v Idriji, dvanajst šol, štirje nadučitelji, deset učiteljev in ena pomožna učiteljica. Polagoma pa so se ustanavljale nove in razširjevale stare. Prihajale so nove učne moči, med katerimi je bil tudi Likar. Rojen je bil 25. avgusta 1860 v Postojni, študiral v Ljubljani, maturiral pa v Kopru. Prvo službo je nastopil l. 1879. v Knežaku, leto pozneje se je preselil v Godovič, l. 1887. k Sv. Vidu nad Cerknico in l. 1889. pa v Grahovo, kjer je ostal do začasne svoje upokojitve do 28. februarja 1909. Tu se je po njegovem prizadevanju prezidala stara šolska bajta v lepo in prostorno šolsko poslopje. Okoli šole je uredil in zasadil obsežen šolski vrt ter postavil ličen čebelnjak za dvesto panjev čebel. Kakor njegovi tovariši v Dolenjem Logatcu, v Planini na Uncu in na Rakeku, je tudi on vpeljal v svojo šolo deški rokotvorni pouk. Nadarjeni dečki so že izdelovali prav lepe izdelke iz lepenke in lesa. Modri možje tam v Ljubljani so pa dejali, da je to igračkanje in potrata časa, ki ne spada v šolo. Z eno peresno potezo so bile zatvorjene vse šolske delavnice, rokotvorničarji pa razkropljeni na vse strani. Pokojni Hinko je bil zbog odkritega in veselega značaja povsod priljubljen in spoštovan. Več let je zastopal tudi učiteljstvo v okrajnem šolskem svetu. V začasnem pokoju se je preselil na Blanco okraj Save. Ko je malo okreval, je bil 1. februarja 1920 zopet sprejet v začasno učiteljsko službo na Blanci. Tu je bil 20. novembra 1923 stalno, 9. oktobra t. l. pa kar brez dekreta večno upokojen ter prestavljen tja, kjer zgrinjajo travice zelene vsem enake prtiče. Večnaja mu pamjat! —k.

— **Glavni seznam knjig** je izšel v Učiteljski knjigarni. Služil bo dobro knjižnicam, šolam itd., ker so v njem navedene vse slovenske knjige vseh založb.

— **Slovenjgraško učiteljsko društvo** je prvo sklenilo izmed vseh učiteljskih društev v Mariborski oblasti pri svojem zadnjem zborovanju, da plača za prihodnje leto od vsakega člana 100 Din članarine »Učit. domu« v Mariboru. Sklep je bil soglasen. — Tako je prav! Učiteljstvo naj vsaj par let skrbi v prvi vrsti zase, pa bomo na konju. Živeli zavedni tovariši in tovarišice — živeli nasledniki!

— **Brezplačno dobe šolski upravitelji in upraviteljice** te dni glavni seznam knjig, ki je izšel v Učiteljski tiskarni Upravitelje in upraviteljice prosimo, da na dopisnici, ki je priložena v to svrho v katalogu, sporoče naslovu vsa prosvetna društva, knjižnice, čitalnice itd. Vodili bomo o tem posebno evidenco, da ne bo treba odgovora na notranjo prošnjo še posebej urgirati.

— **TOVARIŠI BLAGAJNIKI! Ob priliki sklepanja letnega računa se spomnite našega Rezervnega sklada. V to svrho smo Vam poslali te dni položnice s posebno označbo. Če ne bo prispevkov, bo rezervni skład vsahnil.**

— **Esperanto.** V najkrajšem času izide »Popolna slovnica esperantskega jezika« z malim slovarjem. Kdor si želi naročiti to knjigo, ki bo stala 20 Din, naj se obrne pismeno na esperantski klub v Ljubljani (Narodna kavarna) ali pa na upraviteljstvo osnovne šole v Ovčjaku pri Kočevju.

— **P. n. šolska vodstva vljudno naprošamo,** da izpolnijo katalogu knjig, ki ga prejmejo te dni, priložene dopisnice ter jih z obratno pošto vrnejo na naslov. Mnogo nam je namreč na tem, da dobimo čimpreje točen in vsestransko popolen seznam naših čitalnic, knjižnic, pevskih, telovadnih in drugih društev, ki delujejo po naših vaseh, trgih in mestih širom Slovenije in to vseh društev brez razlike na strankarsko pripadnost. Vsako šolsko vodstvo blagovoli navesti samo tista društva, ki imajo sedež v

☛ Brezplačno prejmejo te dni vsa šol. upraviteljstva cenik knjig Učiteljske tiskarne.

njegovem šolskem okolišču. Za storjeno uslugo se Vam srčno zahvaljujemo.

— **Sprejemne pristojbine za vstop v Učiteljsko Samopomoč.** Nekateri priglašenci in nabiralci članov za U. S. ne računajo prav sprejemnih pristojbin. Po § 4. a plača priglašenec za prvi smrtni slučaj pri sprejemu v društvo članski prispevek, ki znaša zdaj 5 Din; za rezervno zalogo § 5. b) plača vsak član, priglašenec pri sprejemu, enkrat na leto 2 Din; vpisnina (§ 6 a) znaša 10 Din; upravnina (§ 6. b) 4 Din; za poštnino in društvena pravila računa uprava 3 Din; **skupaj 24 Din.** K temu znesku pride še pristopnina (§ 7. b), ki se ravna po starostnih letih. Če prištejem k pristopnini v § 7. b še znesek 24 Din, pa imam celotne sprejemne pristojbine, ki znašajo za 20 do 25 let 25 Din, za 25 do 30 let 29 Din, za 30 do 35 let 44 Din, za 35 do 40 let 54 Din in za 40 do 45 let 74 Din.

— **Blagajnikom učiteljskih društev** smo razposlali »Izkaze« za pobiranje članarine v letu 1926. Prosimo tovariše blagajnike, da razdelijo te izkaze poverjenikom na šolah svojega okraja.

— **Spominski kamen umrlemu tov. Tinčetu Vodeniku** zbira za »Učiteljski dom« mariborsko učiteljsko društvo. Vsak daruje najmanj 10 Din v ta namen. Naš izboren tovariš, pokojni Tinče, je pa imel mnogo prijateljev tudi izven Maribora, katere je često razveselil s svojim humorjem. Naj bi se ga spomnili tudi ti in ovekovečili njegovo ime pri Učiteljskem domu! Pišite po položnice U. D.!

— **Imam še 60 izvodov igric »Oporoka« in »Gospod in Sv. Peter«.** Prva je primerna za prireditve ob državnih praznikih. Izvod (obe igri) 3 Din. Naslov: O. Žolnir, Maribor, prosvetni oddelek.

—pp **Diletantski krožek igralcev v slovenjebistriškem učiteljskem društvu** se je ustanovil pri zadnjem zborovanju. Ta krožek bode uprizarjal gledališke predstave **v prid »Učit. domu« v Mariboru** v prvi vrsti v svojem okraju, potem pa tudi drugod. Prva uprizoritev se vrši še pred Božičem. — Izvrstna ideja! Ne žrtvujmo bodočnosti svojega stanu samo mi sami, ampak pritegnimo k žrtvam tudi našo javnost, da nam vrne vsaj odstotke lastnih dolgoletnih žrtev za druge.

Učiteljski pravnik.

—§ **Vštetje službenih let in izplačilo plače učiteljem-beguncem za čas odpusta do nove namestitve.** V 37. številki našega lista smo objavili, da potrebujemo od prizadetih podatkov, ker hočemo v tej zadevi posredovati, da pridejo dotični do svojih pravic. Te prijave pa prihajajo zelo polagoma, in ker ne moremo več nadalje čakati, določamo kot zadnji termin **27. t. m.** Na prijave po tem terminu se ne bomo mogli ozirati, ker odpošljemo potem takoj vso zadevo na pristojno mesto.

Naša gospodarska organizacija.

— **Članom Učiteljske Samopomoči.** Dne 13. oktobra 1925 je umrl član U. S. Martin Vodenik iz Maribora. Posmrtnina 7930 Din. V teh dneh prejmejo člani položnice za 103. smrtni slučaj (L. Borštnik) in 104. smrtni slučaj (M. Vodenik) v znesku 10.50 Din. Zakonski pari plačajo na eno položnico dvojni znesek. Zamudnikom prišteje društvena uprava še stare zaostanke. Ne odlašajte s plačili, nakažite dolžni znesek takoj!

—g **»Učiteljskega konvikta« seja upravnega in nadzorstvenega odbora** se vrši 2. novembra 1925 ob 9. uri dopoldne v I. mestni deški osnovni šoli na Ledini v Ljubljani. — Na vzporedu so važne tekoče zadeve. Udeležba obvezna! Seja javna. — Cerklje, 18. oktobra 1925. — Josip Lapajne, predsednik. Janko Štefe, tajnik.

—g **Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.** Članarino po 10 Din za l. 1925. so vplačale tovarišice: Tilka Blagajnetova, Ivanka Cegnarjeva, Gusti Dostalova, Anica Likozarjeva, Marija Mušičeva in Milka Umbergova, vse na I. dekliški osnovni šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani; tovariš Rudolf Zorè, nadučitelj v Predosljah pri Kranju 10 Din in tov. Djuro Lésica, učitelj srbohrvaščine na I. deški osnovni šoli v Ljubljani 5 Din. — Tov. Tone Kuhar iz Trbovelj nam je poslal 1 obveznico 7% drž. invest. posojila v vrednosti 100 Din v počaščenje spomina rajnega blagega tovariša in prijatelja Poldeta Cimperška, šolskega upravitelja v Loki pri Zidanem mostu. Vsem iskrena hvala! Vsi letošnji prispevki znašajo skupaj **8263 Din.** Tovariši, tovarišice! Spominjajte se ob vsaki priliki našega konvikta, da dosežemo letos vsaj 10. tisoč! — Jos. Kobal, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo** dne 26. sept. v Sv. Vidu pri Grobelnem. Od 70 članov navzočih 66, torej nad 94%.

Predsednik tov. Glinšek pozdravi novo članico tov. Voduškovo, gosta dr. Novakovo ter izreče nekatere čestitke. Nato oriše dogodke v šolskem in stanovskem življenju v dobi izza zadnjega zborovanja.

Zapisnik se odobri.

Prečita se poslovilni dopis tov. Kovačiča ter razmotrivajo dopisi uprave Zvončka, ZKD glede Koroškega dneva in organizacije kulturnega dela ter dopis sreskega poglavarja glede ureditve okrajnih učiteljskih knjižnic.

O moškem ročnem delu v osnovni šoli je podala izčrpen referat tov. Kukovčeva, ki se je že bavila z ročnim delom kot ilegitimnim predmetom za dečke že vrsto let ter je vsa teoretična izvajanja mogla pojasniti z izdelki stoperške šolske dece. V obrambo moškega ročnega dela je navedla:

Vsak človek naj izuri spretnost svojih rok! Roka ima častno mesto, tik jezika, da povzdigne človeka nad živalstvo (Herbart).

Nazor ne nastane le iz okularnih zaznav marveč iz celokupnosti senzorskih vtisov, predstave pa šele iz motorskih refleksov.

Ročno delo zaposli otroku roko in duha v prijetni harmoniji, pobudi ročno spretnost in napoti učenca v smer bodočega poklica, usposobi učenca za opazovanje in občudovanje stvarstva ter umetnin, odvrača mladino od hudobnega početja ter ustreza prirojenemu nagonu k delu, jači telesne moči ter naposled privadi mladino k smotrenemu počenjanju, iz česar vzklijejo nravna načela in vzraste nravni značaj.

O Pomladku Rdečega križa poročala je bivša članica našega društva ga dr. Novakova iz Beograda. Nacijonalno in socijalno čuteče poročilo je vsebovalo osnovne misli o pomenu organizacije Pomladka in organiziranju po razredih, šolah, pokrajinah in državah. Poročevalka je v kratkih obrisih tudi omenila dosedanje uspehe. Poročilo so zborovalci sprejeli s toplo simpatijo, prepričani smo, da poročevalkin trud ni bil zaman.

O skupščinah je poročal tov. Verk, ki se je v svojem poročilu omejil na načeta vprašanja naših nadzornikov, starejših tovarišev in naraščaja. Na podlagi poročila so bili sprejeti sledeči predlogi.

Zahtevamo z vso odločnostjo, da se vsi nadzorniki osnovnih šol imenujejo iz vrst osnovnošolskega učiteljstva.

Upokojenim tovarišem izrekamo zahvalo za njihovo požrtvovalno delo, ki je rodilo obilo uspehov. Vabimo jih, da ostanejo z nami združeni v tovariški celoti.

Naprošamo pov. UJU v Ljubljani, da povabi vse, posebno mlajše učiteljstvo k intenzivnejšemu splošnemu in stanovskemu delu, da tako nadomestimo vrzeli, ki so nastale z upokojitvami.

Društvo sklene v principu, da plačuje vsak društveni član počenši s 1. jan. 1926 letno 100 Din za Učiteljski dom v Mariboru in sicer tako dolgo, da se načrt uresniči.

V svrho splošnega sodelovanja predlagamo, da se Učiteljski dom v Mariboru organizira kot d. d. Vsak v UJU organiziran član naše oblasti bodi delničar, lastniki delnic pa so okrajna učiteljska društva.

Pri slučajnostih je bila soglasno sprejeta resolucija:

Razrešitev oblastnega šolskega referenta Henrika Schella njegovih poslov je učiteljstvo šmarsko-rogaškega okraja silno presenetila in razburila, ker gazi načela, za katera se borimo. Če je res, da se je izvršila iz političnih nagibov in s sodelovanjem nekaterih učiteljev, včlanjenih v UJU, pozivamo UJU Pov. Ljubljana, da zadevo razčisti in ukrene vse potrebno, da se krivica popravi.

V koncu je sreski šolski nadzornik tov. Šumer govoril lepe besede upokojenim tovarišem Kurbusu, Plhaku in Stritarju, vnetim učiteljem, dobrim tovarišem, borbenim kulturnim delavcem. Tov. Stritar pa se je v ganljivih besedah poslovil od nas, ker se preseli.

+ **Učiteljsko društvo za konjiški okraj je zborovalo** dne 19. sept. 1925 v Konjicah ob prav povoljni udeležbi; navzočih je bilo 49 članov od 58.

Predsednik tov. J. Keržič pozdravlja uvodoma vse navzoče, posebno nove člane tov. Jos. Šegulo iz Konjic, tov. Fr. Iglár-ja iz Čadrama in tov. Ad. Klavoro iz Vitanja, se izjavlja proti degradaciji obl. šol. nadzornika H. Schella z njegovo premestitvijo v Konjice. Padel je kot žrtev političnih intrig, četudi je užival kot vesten in nepristranski uradnik ter kot strokovnjak v šolskih in administrativnih zadevah splošno zaupanje. Njegova odstranitev je udarec v obraz osnovnošolskega učiteljstva, kajti bil je s tem gažen princip, da bodi nadzornik nad osnovnim šolstvom iz vrst osnovnošolskega učiteljstva.

Oziraje se na predstoječa izvajanja se sklene soglasno resolucija, ki jo prinašamo na drugem mestu.

Zapisnik, dopisi. Zapisnika zadnjih zborovanj se vzameta odobruje na znanje. Od dopisov je omeniti zlasti okrožnico uprave »Zvončka«.

Predavanje: »O petju v osnovni šoli« je predaval tov. Jos. Šegula; sam pevec in godbenik — razpravlja uvodoma o važnosti in nalogi pevskega pouka, o njega tvarini ter poda splošne opazke k učnemu postopanju. Povdarja, da zahteva pevska ura enako temeljito pripravo kakor vsaka druga učna ura. Učitelj mora znati pesem tehnično kakor tudi muzikalno pravilno predavati ali vsaj izrazito zaigrati na goslih; dobremu predavanju ozir. petju je v prid pravilno držanje teksta, posebno ust, ekonomična funkcija dihal, razločno izgovarjanje besedila in primeren čas za petje. Glede metodičnega pouka samega naglaša potrebo po izobrazbi posluha s primernimi metodičnimi, ritmičnimi in dinamičnimi vajami, poda tozadevno postopanje pri obravnavi takih vaj. Pri izboru pesmic je upoštevati v prvi vrsti narodne, a vaditi je tudi umetne po načelu od lažjega do težjega. Navaja prehod petja po posluhu na nižji do dvo- in troglasnega petja po notah na višji učni stopnji. Končno obsoja, da se je v novih učnih načrtih za IV. letnik naših učiteljišč popolnoma izključilo petje z glasbo, kar pač znači, da celo na najvišjih mestih nimajo pravega smisla za ta predmet, ki med vsemi veščinami najbolj blaži srce in vpliva močno na vse naše čuvstvovanje.

Za izvrstno predavanje je žel tov. J. Šegula vsestransko priznanje.

Poročilo o skupščinah UJU sta podala tov. J. Kržič in Fr. Brglez in sicer prvi o pokrajinski skupščini v Šoštanju, drugi o glavni skupščini v Subotici.

Novi učni načrti, ki so izšli v 22. broju Osn. Nast. ozir. v 81. štev. Ur. lista, so pomanjkljivi, izdelani brez dovoljnega spoznavanja otroške duše ter ne odgovarjajo vsem modernim težnjam. Sestavljalci se niso ozirali na 8letno šolsko dobo in na različne kategorije osnovnih šol, t. j. od nedeljenih in deljenih enorazrednic tja do osemrazrednic. Manjkajo tozadevni izvršilni predpisi; tudi je še odprto vprašanje glede nabave materijala za deška ročna dela, manjkajo delavnice, manjka še končno tudi strokovno naobraženega učiteljstva v tem oziru, i. dr. Učiteljstvo konjiškega okraja uvideva potrebo novih a modernih učnih načrtov, k sestavi se pa naj na vsak način pritegne učitelje-strokovnjake iz vseh oblasti, torej tudi iz obeh slovenskih. Pri porazdelitvi učnih ur in učne snovi bodi po možnosti podlaga 14. zv. Končnikovih naredb za bivše Štajersko. UJU pov. Ljubljana se pa naproša za posredovanje na pristojnih mestih v zaželjenem smislu.

+ **Učit. društvo za laški okraj je zborovalo** ob navzočnosti 75 članov v soboto, 3. X. 1925. v šoli na Hrastniku.

Ob določeni uri otvori predsednik zborovanje ter pozdravi navzoče, posebno še g. prof. Druzoviča, ki se je radevolje odzval vabilu društva, da mu poda novih smernic v pevskem pouku. Nadalje pozdravi tov. Jurko Blaža, ki se je kljub temu, da ne biva več med nami, udeležil našega zborovanja ter na novo vstopivše člane oz. članice: Grilčevo, Pleskoviča, Mayerja, Baltesarja, Razpotnikovo, Zamejčevo, Laznikovo, Jelušičevo in Iskro Vero in Zoro. — K stalnemu imenovanju čestita tovarišicama Neratovi in Plavšakovi. Nato omenja upokojitev tov. Četina in Gostinčarja, katerima želi, da še dolgo vrsto let uživata zasluženi pokoj. Tovarišici Oračevi izrazi sožalje k bridki izgubi njenega očeta. Po predsednikovem poročilu, v katerem pozivlja učiteljstvo k proslavi Koroškega dne, se preide na dnevni red s tem, da se prečita in odobri zapisnik.

Nato se prečitajo od zadnjega zborovanja došli dopisi. K dopisu glede Koroškega dne se nabere za Gospostvetski zvon 181 Din.

O pokrajinski skupčini v Šoštanju je poročal tov. Kislinger. Ker je bilo celotno poročilo natisnjeno že v »Tovarišu« je omenjal le osebne utise zborovanja.

Poročilo o glavni skupščini v Subotici odpade, ker je tov. Gnus, ki je zastopal naše društvo obolel.

Predavanje. Na željo g. prof. Druzoviča je prisostvovalo učiteljstvo pevskemu pouku na srednji stopnji. Pri poizkusu je pokazal g. prof. praktično, kako naj se metodično postopa pri pevskem pouku. K svojemu praktičnemu poizkusu je podal v nad uro trajajočem zanimivem predavanju svoja pojasnila. Po predavanju se je vnela o predmetu živahna debata, koje zaključek je bila želja, da bi še večkrat slišali g. prof. Druzoviča.

Pri slučajnostih je bilo sprejetih več interno društvenih predlogov. Po zborovanju se je vršil skupen obed v hrastniškemu Narodnemu domu, kjer je tov. Hofbauer s požrtvovalnimi tovarišicami gostom kar najlepše postregel.

+ **Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico je zborovalo** dne 6. oktobra 1925 na III. deški osnovni šoli po sledečem dnevnem redu:

1. **Pozdrav predsednika.** 2. Zapisnik. 3. Referat g. prof. Šiliha (Etiški kongres v Sarajevu). 4. Predsednikovo poročilo. 5. Referat tov. Hrena o Koroškem dnevu. 6. Slučajnosti.

Predsednik otvori ob 9. uri zborovanje in pozdravi v vznesenih besedah navzoče, posebno novega oblast. šol. nadzornika Vrščaj-a, želeč, da bi šel učiteljstvu povsod na roko. Oblastni šol. nadzornik se mu zahvali, povdarjajoč, naj ima učiteljstvo dvoje ciljev pred očmi: Korist mladine in blagor učiteljstva.

Nato se ugotovi število navzočih članov. Zastopane so vse šole izvzemši 1 dekliške, ki je imela na ta dan pouk.

Po odobrenju zapisnika nam je poročal g. prof. Šilih o etiško-pedagoškem kongresu v Sarajevu in o »Vidovičevi šoli«. V nadvse zanimivem referatu nam je podal lepo sliko o kongresu samem in Vidovičevem pokretu, ki je popolnoma samonikel v Evropi. Priporoča tudi knjigo, katero je izdal musliman Salih Ljubunčić »Vidovičeva škola« in revijo »Uzgajatelj«. Obe knjižici izhajata v Sarajevu.

Predsednik poroča nato, da so odšle tovarišice Permetova, Pirkmajerjeva in Kosijeva na pedagoško šolo v Zagreb. Mesto prejšnje tajnice Permetove se izvoli tovarišica Murglova. Prečitajo se nato dopisi Pedagoškega krožka, Uradniškega društva »Samopomoči«, Ministrstva prosvete in »Džačkoga doma« iz Beograda. Predsednik posebno priporoča »Zvonček«, ki je še vse premalo razširjen med mladino.

Nato sledi referat tovariša Hrena »Naloga šole z ozirom na 10. oktober.« V svojem poročilu nam naslika grehe, ki so se zagrešili o priliki plebiscita.

Naloga šole je sedaj, da se ta greh popravi in vzgaja mladino tako, da bode pripravljena za bodočnost.

V živahno debato, ki je sledila referatu so posegli tov. Tomažič, Robnik, Grčar, Malenšek, Cibic in drugi.

Sprejele so se resolucije, ki so bile priobčene na drugem mestu.

Nato sledi zelo živahna, mestoma burna debata glede pouka nemščine na osnovnih šolah. Izvolita se tovariša Grčar in Cibic kot referenta, ki bodeta poročala o tem na prihodnjem zborovanju.

Nato se je ob tri četrt na 13. uro zaključilo zborovanje, ne da bi se izčrpal dnevni red.

+ **Učit. društvo za mariborski šol. okraj** je zborovalo dne 3. oktobra t. l. v Nar. domu v Mariboru. Udeležba: od 119 članov 89 navzočih. Tov. Predsednik pozdravi navzoče, osobito nove člane tt.: Lazarja, Ferka, Čekado, Mušiča in njegovo soprogo in upokojence ter preide na dnevni red.

Čita in overi se zadnji zapisnik. Istotako dopisi.

Učit. dom v Mariboru. Glede dopisa istega, da se za vse članstvo UJU pov. Ljubljana uvede letna članarina 100 Din, se po daljši debati sklene, poveriti to zadevo odboru, ki naj do prihodnjega zborovanja predloži ključ, kako bi se prispevek za Učit. dom odmeril pos. članom na podlagi službenih let.

Poročilo delegatov: Tov. Vauda poroča iz Šoštanja o svojem predlogu za avtomatično reševanje povišic. Dosegel je, da se je zaprosilo na pristojnem mestu, da se naj prosi za povišico samo pri položajni plači. — Glede organizacije učit. pevskih zborov naj se še nadalje organizirajo okrajni učiteljski pevski zbori. — Do 1. marca 1926 je treba natančen izkaz o delovanju učiteljstva na nar. obrambnem polju. — Člane, ki ne plačujejo članarine, se bo črtalo. Njegov današnji predlog, naj se v bodoče da delegatom navodila, kakšno stališče zavzema društvo napram dnevnemu redu skupščine, je sprejet. — Tov. Šijanec poroča o državni skupščini v Subotici. V zanimivi obliki nam pripoveduje o potovanju in o Bunjevcih. Slika nam tudi potek skupščine. Članstvo je vzelo obe poročili z odobravanjem na znanje.

Demonstracija z Bogojevičevim računalom: Gosp. Preatoni obrazloži isto in kako se z njim ravna. Bogojevičevo računalo znači lep napredek v računstvu sploh, posebno ker se da isto uporabljati na vseh stopnjah. — Tov. From pripomni, da je na Bogojevičevem računalu preveč nazoril in previsoka cena (3200 Din). Je za navadno (Fromovo) stavnico, ki je mnogo cenejša. Tov. Godčeva pa sploh ni za nobeno računalo, ker si učenci istega sami nabavijo (kamenčki, paličice itd.).

10. oktober in učiteljstvo: Tov. Hren govori o pomenu 10. oktobra. Po lepem patriotično-nacionalnem govoru, v katerem primerno žigosa brezbrižnost države in javnosti v obče, predlaga sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta:

„**Naloga naše javnosti:** Narodno obrambno delo naših manjšin izven države je narodno presojevati, obmejno organizirati in spraviti v sistem:

a) Pritegniti vladni in državni aparat k moralnemu in gmotnemu sodelovanju — roko v roki.

b) Naša obrambna društva je treba strniti in reorganizirati.

c) Naša politična strankarska javnost naj postopa v obmejnih krajih enotno — vsaj pri nar. prosv. delu. — V zvezi s tem referatom predlaga tov. Lazar zemljevid celega slov. naroda po nacionalnih mejah. Izvršil naj bi ga tov. Sl. Dimnik. Tov. Hren poroča, da itak izidejo kmalu zemljevidi, označeni z nacionalnimi mejami. — Tov. Vauda apelira na navzoče, da pristopijo vsi k Jugoslov. Matici in vneto delujejo na narod. obrambnem polju. Predlaga, da se na prihodnji seji prosvet. odseka uvede poizvedovalna pola, kako se učiteljstvo udejstvuje pri tem. — Na ustanovnem občnem zboru Zveze kulturnih društev za mariborsko oblast bo zastopal naše društvo tov. Knaflič.

Predlogi: Predlogi tov. Mejovšeka v zadevi ameriškega načina sortiranja in vkladanja sadja itd. se odložijo za čas, dokler se ne vrne g. prof. Priol s študijskega potovanja na Holandskem in nam poda tozadevne instrukcije. Predlog tov. Vauda glede volitev zastopnika v ocenjevalno komisijo v mariborskem mestnem, mariborskem okrajnem in Št. Lenartskem učiteljskem društvu, da se te volitve vrše v povratnem vzporedu, torej v 3. kolobarjih — sprejet. — Nato še poroča tov. predsednik o nekaterih dopisih, na kar zaključi lepo uspelo zborovanje. P. S. Tov. predsednik želi, da mu vsi poverjeniki posameznih šol mariborskega okraja predložijo v dveh tednih seznam vseh na šoli nastavljenih učiteljev(ic) s pripombo: včlanjen, nevčlanjen. (Razvanje, p. Hoče).

+ **Slovenjebistriško učiteljsko društvo** je zborovalo v soboto 3. oktobra 1925 v Slov. Bistrici. Izmed 56 članov je bilo navzočih 49. Vse šole so bile dobro zastopane, edino Makolčanov ni bilo.

Pozdrav predsednika: Tov. predsednik je iskreno pozdravil vse navzoče, posebno pa ravnatelja meščanske šole g. Rismala. Izrecno pa novo pristopivše člane Tomažič Božidara in Vivod Berto iz Črešnjevca, Menhard, Drasal in Kovič Ivana iz Polčan ter Cvetka iz Šmartna na Pohorju. Tomažiča, kateri je bil že prej naš član, smo ga še s tem večjim veseljem sprejeli v našo sredino.

Nadalje je čestital tov. Ferlugi k usposobljenostnemu izpitu. Izrekel pa je tudi čestitke tov. Jautu in njegovi soprogi k poroki, a nista bila navzoča.

V predčasen pokoj sta odšla tov. Kokl Jožef in Kukovič Anton. Njuno upokojitev obžalujemo vsi, kajti bila sta redna in točna člana našega društva. Upamo pa, da bodeta tudi v bodoče rada zahajala med nas.

Dopisi: Prečitali so se došli dopisi.

Poročila skupščin: Potek pokrajinske skupščine v Šoštanju so člani čitali v »Učiteljskem Tovarišu«. Predsednik je še dodal, da je bila udeležba našega društva velika.

Sledilo je poročilo tov. Planerja o državni skupščini v Subotici. Čeravno je imel mnogo neprilik ter težkoč je vendar vzel vse to bolj iz humoristične strani, zato se predsednik njemu in njegovi g. soprogi zahvaljuje za udeležbo ter poročilo; isto gospe Hribar in tov. Logarju.

Predavanje prof. Gustava Šiliha: Prof. Gustav Šilih je z njemu lastno mirno objektivnostjo predaval o »Nove poti v etiškem pouku«. Visoko aktualna snov, katere cilj je: »Bodi človek!« Poštena ljubezen do snovi same je tisti moment, kateri poleg drugih dvigne Šilihova predavanja na ono lepo višino, katera zmaguje. Bodi mu na tem mestu še enkrat izrečena prisrčna zahvala!

Slučajnosti: Predlagalo se je, naj bi se v našem društvu ustanovil dramatiški odsek ter naj bi se uprizorile po možnosti igre, kojih čisti do-

Šolska upraviteljstva prosimo, da izpolnijo ceniku priloženo dopisnico glede društev.

biček bi se naj poslal »Učiteljskemu domu« v Mariboru.

Predlog se je sprejel ter se je vodstvo tega odseka poverilo tov. Janžekoviču. Drugih slučajnosti ni bilo.

Prihodnje zborovanje se vrši v decembru.

+ **ŠOŠTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 24. septembra v Velenju ob skoro polnoštevilni udeležbi članstva.

Uvodoma pozdravi tov. predsednik navzoče člane, posebno tov. Trobeja, ki se je, dasi že upokojen, udeležil zborovanja in na novo vstopivšega člana tov. Menharta iz Topolščice, nakar preide na dnevni red.

Za sreško učiteljsko knjižnico se izvoli sledeči odbor: Predsednik Martin Vrečko; knjižničarka Cilka Trobejeva; član Miloš Tajnik.

Poročila: O pokrajinski skupščini je poročal tov. Tajnik; ker se je skoro vse članstvo udeležilo skupščine, je predavatelj omejil svoje poročilo le na najvažnejše.

O državni skupščini je imel jako zanimivo in zabavno poročilo tov. Vrečko. Vsi člani so mu z zanimanjem sledili in se tudi iz srca nasmejali njegovim umestnim opazkam. Za svoje interesantno poročilo, ki ga je poživil s slikami iz Subotice, je žel mnogo pohvale.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

—k **Moliere: Namišljeni bolnik,** komedija v treh dejanjih, poslovenil Frid. Juvančič. Splošna knjižnica zvezek 55. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 80. Cena broš. Din 15, vez. Din 23.

Moliere je bil komediograf in igralec obenem. Spisal je mnogo komedij, ki jih je sam igral in režiral; a ker je kot igralec in režiser poznal oder in njegovo tehniko, je znal primerno pisati oderske igre. Ni čuda, da so zato njegove komedije tako zaslovele, da jih še danes najrazličnejši odri uprizarjajo z velikim uspehom in jih bodo še uprizarjali. Tudi v Narodnem gledališču v Ljubljani je bilo uprizorjenih že več Molierovih iger, med temi najbolj znane: Namišljeni bolnik, Skopuh, Smešne precijoze, Žlahtni meščan itd. Naša mladina pa jih čita v izvirniku na srednjih šolah. Pravkar pa je izšla v okviru »Splošne knjižnice« ena najboljših Molierovih komedij »Namišljeni bolnik« v dobrem slovenskem prevodu Frid. Juvančiča. (Kakor čujemo, namerava »Splošna knjižnica« izdati še nadaljno vrsto najboljših Molierovih komedij). Pravkar izdana komedija »Namišljeni bolnik« je še vedno sveža, prikupna in zabavna igra, ki je ne samo mično čtivo, nego je tudi zelo primerna za uprizarjanje tudi na podeželskih odrih, ker ne zahteva posebne inscenacije in dosega vedno, če le količkaj dobro in živahno igrana, velik uspeh in je zelo hvaležna za vse sodelujoče igralce.

—k **Otoški postržek,** spisal Anton Vadnjal, Mohorjeve knjižnice 7. zv. Založila Družba sv. Mohorja, natisnila tiskarna Družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1925. Za ude Mohorjeve družbe broš. Din 10, vez. Din 17, za neude 13.40 in 22.70.

»Jaz sem Francek Istinič iz Borovnice. Objestni ljudje, ki mislijo, da je treba majhnega človeka zaničevati, so mi dali drugo ime, ki ga ne slišim rad in ga ne povem« — tako se nam predstavi »Postržek« sam. (Postržek pravijo tistemu hlebčku, ki ga mati iz postrganih ostankov testa speko.) Tak pritikljaj so zdeli navihanci Istiniču, ki nam pripoveduje svoje življenje, ki ga je začel v Borovnici, eno leto pa nadaljeval v Postojni — v šoli, odkoder je šel v Ljubljano. Ta življenjepis dečka, ki začne zoreti, je tako zanimiv, duhovit, poln humorja in resnobe, da mu je težko dobiti kaj podobnega v našem slovstvu. To je knjiga, ki jo uživa odrasel prav tako kot mladina. Jezik je pristno naš, mnogo je čisto novih rekel iz naroda. Kdor hoče dati otrokom kaj za Miklavža ali za god, naj jim kupi Postržka. V vsako hišo naj pride, v vse šolske knjižnice! Pisatelju Vadnjalu pa toplo priporočamo: Še, še kaj takega!

R. C.

—k **Ciljevi i metode »Podmladka Društva Crvenoga Krsta«** od prof. Božidara Žečevića, direktora Glavnog Odbora P. D. C. K. u Beogradu. Izdao je Oblasni Odbor Pod. D. C. K. Zagreb, Opatička ulica br. 10. Cijena 5 Din.

Knjižica vsebuje vse podatke, način, kako je organizirati to šolsko mladino za Podmladek Rdečega Križa in obrazložuje hkrati tudi smoter in cilj ter smisel tega po vseh državah razširjenega delovanja. Iz tega ozira je knjižico posebno priporočati organizatorjem P. R. K. na vseh osnovnih, meščanskih in srednjih šolah.

— **Kalendar Podmladka Društva Crvenoga Krsta** za god. 1925.—26. Uredio: Marcel Kolin, sekretar zagrb. Ob. Odb. P. D. C. K. Izdavač: Glavni Odbor Podmladka Društva Crvenoga Krsta u Beogradu. Cena 5 Din. Vsebina: Životopis Kralja Petra I. Velikoga Oslobodioca; Osnovne Odredbe Ustava; Kralj Tomislav; Društvo Rdečega Križa; Kosovska Djevojka; Florence Nightigale; Što svaki mladjan treba da znade o Podmlatku D. C. K.? Zdravstvena abeceda; Što svaki mladjan mora da znade o tuberkulozi; Kako se od tuberkuloze možemo izliječiti?; Ferijalne kolonije; Nacrt potrebne hrane za djecu; Dopisovanje; Aktivnost Podmlatka Društva Crvenoga Krsta; Oblasni Odbori Društva Crvenoga Krsta; Podmladak Društva Crvenoga Krsta u raznim državama; Mladjani u savezu dobrih državljana; Pitanja za mladjane; Djelovanje Podm. Društva C. Krsta izvan naše domovine; Pismo iz Amerike; Trajna izložba P. D. C. K. u Etnografskom muzeju u Zagrebu; Adrese Glasnika u stranim državama. Školski kino-aparati i poučni filmovi; Rekord-kamera; Što je to rekordograf?

—k **Obrtno računstvo za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo in za železolivstvo.«** Knjigo je s sodelovanjem veleindustrijca g. Avgusta Žabkarja spisal profesor g. Podkrajšek. V knjigi je računstvo, ki ga rabi v svoji stroki kovinar in instalater, ki hoče napredovati, jako pregledno sestavljeno. Knjiga obravnava v splošnem delu poleg osnovnih, povprečnih in družbenih računov ter enačb merjenje geometrijskih likov in teles ter procentne račune, v svojem strokovnem delu pa kalkulacije, proračune in donosnostne račune. Namenjena ni torej samo za učence na obrtno-nadaljevalnih šolah, ampak tudi za samostojne obrtnike, ki hočejo imeti pregledno zbrane podatke o računstvu svoje stroke. S pridom bo pa knjiga služila tudi učiteljem na obrtno-nadaljevalnih šolah, ker jim bo izdatno olajšala pouk.

Knjiga se naroča naravnost pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter stane 45 Din. dobi se pa tudi v Učiteljski knjigarni.

—k **Mazzini, Dolžnosti človeka.** Prevedel dr. Alojz Gradnik. Cena 24 Din. Izdala in založila knjigarna Kleinmayr & Fed. Bamberg. Mazzinija smo poznali doslej skoro samo po imenu. To je prvi njegov spis preveden na slovenski jezik, obenem naiznamenitejše delo, kar jih je izšlo izpod njegovega neobičajno plodovitega peresa. Poglavja knjige so: O dolžnostih človeka — Bog — Zakon — Dolžnosti do človeštva — Dolžnosti do domovine — Dolžnosti do družine — Dolžnosti do samega sebe — Svoboda — Vzgoja — Udruženje in napredek — Ekonomsko vprašanje — Zaključek. Knjiga je sinteza njegovega nauka in njegove borbe proti vsemu, kar nasprotuje načelom morale, pravice in resnice. Bog kot načelo, narodi kot orodje, udruženje kot sredstvo, dolžnost kot pravilo, človeštvo kot cilj. Katekizem je ta knjiga — potreben vsakemu izobražencu kakor priprostemu delavcu, neizčrpen vir misli in naukov za vsakega javnega delavca, politika žurnalista. Ta knjiga je dala zasnovo za »Zvezo narodov« Wilsonu. Zato so mu bila ob sprejemu v Rim l. 1919. poklonjena vsa Mazzinijeva dela. Med Slovenci je bil prvi Dr. Bogumil Vošnjak, ki je pisal o Mazziniju v seriji člankov: »Problem jugoslovenskega naroda«, objavljenih v »Jugoslovanski Reči (Njujork) l. 1918. Njemu je tudi posvečen prevod te knjige.

—k **Zakon o tisku.** Zbirka zakonov XVIII. snopič. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 8, poštnina 75 para več.

Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala kot 18. snopič svoje Zbirke zakonov novi »Zakon o tisku«. Nanj opozarjamo vse interesente.

—k **Fridolin Žolna: Tokraj in onkraj Sotle ter tam preko,** domorodne hudomušnice. Splošna knjižnica zv. 56. V Ljubljani 1925. — Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 68. Cena broš. Din 10, vez. Din 18.

V založbi Zvezne tiskarne in knjigarne je v okviru Splošne knjižnice izšel že tretji zvezek humoresk našega znanega humorista Frana Milčinskega alias Fridolina Žolne. Kakor kaže že naslov, se bavijo humoreske, ali, kakor jih avtor zove: »domorodne hudomušnice« s posebnimi socijalnimi, kulturnimi in upravnimi razmerami to- in onkraj Sotle. Posamezne »raritete«, ki jih rodijo deloma premaknjene mentalitete; deloma zveriženi in večkrat slabo razumljeni upravni aparati naših uradov in raznih organizacij so s fino ironijo in nedolžno hudomušnostjo verno zrcalo naših večkrat dokaj smešnih neprilik in nesogiasij. Z neupogljivim humorjem in ščegetajočo satiro pripoveduje Fridolin Žolna, kako gleda in vidi komične skoke naših birokratičnih šimelnov ali pa biča razvade naše komodne družbe. Vsekakor vzbujajo Fridolinove hudomušnice tudi pri zakrknjenem filistru prisrčen smeh, še več pa pri bravcu, ki pri branju mičnih humoresk natakne ista očala, skozi katere je gledal v svet avtor, ko je zamislil in pisal svoje vesele črtice.

—k **Dr. Fr. Zbašnik,** Žrtve. »Prosveti in zabavi« 10. zvezek. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena broširani knjigi Din 24.—, v celo platno vezana Din 34.—, poštnina Din 4.—.

Pravkar je izšel 10. zvezek leposlovne zbirke »Prosveti in zabavi«, ki obsega dr. Zbašnikovo povest »Žrtve«. Dejanje svoje velezanimive povesti je zajel pisatelj iz resničnega življenja v Sloveniji, ko je bila strašna, maščevalna, do mozga nemoralna oblastnost slovenske klerikalne stranke na vrhuncu in ko je bilo politično življenje najbolj divje in sirovo. Takrat je bila Slovenija polna žrtev klerikalizma, ki je brez sramu zlorabljal cerkev, prižnico, spovednico in celo monstrance za teroriziranje slovenskega ljudstva. Kot leposlovec je objektivno stigmatiziral ostudne izrodke v takratnem našem političnem življenju in pokazal zle posledice brezvestne gospodarske in kulturne borbe klerikalizma za ves narod in tudi za vse druge stranke. Povest »Žrtve« ima torej resnično zgodovinsko ozadje, a pisatelj se ne omejuje le na gole zunanje dogodke, nego gleda tudi v duše oseb, ki nastopajo bodisi kot napadalci bodisi kot njih žrtve. Glavne osebe so bojevit župnik in župan na eni strani ter pošten mizar in njegova naivno pobožna hči Manica. Oba zadnja dva postaneta žrtvi klerikalne brezvestnosti. Spričo tragedije, ki jo doživita oče in hči, ki sta naslikana z veliko ljubeznijo in v vseh duševnih borbah, je vse drugo dejanje skoraj postranskega pomena. Povest »Žrtve« je vzvišena nad vsako strankarstvo in ima veliko etično in estetično vrednost, je pisana jako spretno ter v prav lepem slogu in jeziku. Zato se nadejamo, da najdejo »Žrtve« prav mnogo hvaležnega čitateljstva.

Važne interpretacije določil uradniškega zakona.

Ministrstvo pravde je razposlalo pod štev. 32.641 z dne 30. aprila 1925 5. serijo objašnenj centralne komisije za izvedbo in uporabo novega uradniškega zakona, katerih kratka vsebina in najvažnejše točke so nastopne:

1. Na zahtevo tretje osebe ni treba izdajati uverenja o osebnih podatkih državnih uslužbencev, ako dotičnik ne dokaže, da ima interes na tem uverenju (tar. t. 3. zak. o taksah), in pa, če zadeva, v kateri se zahteva izdaja uverenja, sploh ne more biti predmet administrativnega spora;

2. Delavcem vojnotehniškega zavoda se mora všteti v časovno napredovanje (osnovno plačo) ves čas, ki so ga prevedli po 21. letu, ako je bilo njih službeno razmerje stalno;

3. K čl. 237 ur. zak.: **Čas svobodnega poklica se more vračunati le onim, ki so zapustili svojo, v svobodnem poklicu že zasigurano eksistenco z namenom, da olajšajo državno organizacijo** (iz patriotskih pobuda, da joj pomognu pri organizovanju izvesnih grana drž. uprave), n. pr. odvetnikom, a ne odvetniškim koncipijentom;

4. Za prevedbo in razvrstitev je merodajna le vsebina nastavitvenega dekreta;

5. V državno službo se šteje le služba, prevedena neposredno pred vstopom v drž. službo. Torej se prekinjenje službe v občini ne sme vračunati. (K čl. 137);

6. Nagrade dnevničarjem za nedelje in praznike naj urede posamezne stroke v lastnem delokrogu;

8. Pri sprejemanju dnevničarjev je treba številčno fiksirati nagrado že v pogodbi;

9. Minister more poveriti podpisovanje dekretov za njegovo stroko tudi drugemu. Imenovanja s kraljevim ukazom pa mora sam podpisati;

11. K čl. 153.: **Upokojenke, ki so si že pred 1. septembrom 1923 pridobile pravico do dvojne penzije in jih tudi uživajo po starih predpisih, obdrže še i dalje vdovnino poleg svoje osebne penzije;**

12. K čl. 38.: Neoženjenec ima pravico do **polne** stanarine;

a) če živi z osebo, ki jo mora po zakonu vzdrževati, v skupnem gospodinjstvu;

b) če dotična oseba **nima dohodkov ali premoženja;** in

c) da jo uslužbenec res in edini vzdržuje;

13. K čl. 243.: 5-letni rok se mora tu računati nazaj od dneva donošenja odloka, da se uslužbenec ne prevede;

14. Kdor se tekom 3 let ne prijavi k strokovnemu izpitu, ne more napredovati, a lahko ostane v državni službi. Pač pa se more to dejstvo vpoštevati pri oceni za stalnost, **kar ima lahko za posledico odpust iz službe;**

15. Uslužbenec, ki je dobil pri razvrstitvi nižji položaj, kakor ga je imel do sedaj, se mora postaviti na »zvanje«, ki odgovarja njegovi prevedbi in mora dobiti poseben dekret s pozivom na razvrstitev, s katero je bil pomaknjen v nižjo grupo;

16. Člen 4.: Uredbe o razvrstitvi zamore spremeniti le nova uredba;

17. K čl. 97.: Pod »pridobitnimi združbami in zadrugami« ni razumeti le čisto denarnih zavodov, temveč tudi take, ki ne dele dividend ali tantijem, razen državnih (nabavljalne zadruge);

21. Kdor prejema od samoupravne korporacije kakršnokoli stanarino, ne more prejemati cele stanarine v smislu čl. 39. uradniškega zakona;

22. Odlok o višji osnovni plači mora izdati organ, ki je pristojen za odločbo o napredovanju;

23. Računoizpitači imajo pravico do 10 odstotnega poviška prejemkov, če bi tudi ne imeli predpisane predizobrazbe za II. kategorijo;

24. Čl. 234. uradniškega zakona nima vpliva na stalnost (čl. 16.). Državni nameščenec, ki je od 1. septembra 1923 imel 3 leta državne službe, se smatra za stalnega, a ne za začasnega.

25. **Predpogoji za prestop iz pripravniške v pomožne grupe so:**

1. strokovni izpit, čl. 54.; 2. da je bil pripravnik vsaj 3 leta (čl. 56.); 3. da je bil komisijsko spoznan sposobnim za stalnost.

To napredovanje pa ni obvezno, temveč **fakultativno,** če so prosta mesta.

Napredovanje v 2. stopnjo osnovne plače pa je avtomatično, ako postoje sledeči predpogoji:

a) 3-letna doba, b) stalnost po členu 16. **Ni pa predpogoj strokovni izpit;**

3-letni rok za napredovanje iz pripravniških v višjo grupo je torej **minimalni** rok, 3-letni rok za napredovanje v 2 .stopnjo osnovne plače pa maksimalen. Glede važnosti strokovnega izpita glej točko 14.;

26. **Kot posmrtnina se izplačajo tudi draginjski doklade;**

27. **Dvanajstletna vojaška služba bivših avstrijskih certifikatistov** ne daje pravic iz 3. odst. čl. 7. za one, ki 1. septembra 1923 niso bili v državni službi;

28. Odst. IV. čl. 137. uradniškega zakona se nanaša le na bodoče primere;

29. **Tudi neoženjenci imajo pravico do polne stanarine,** ako žive v skupnem gospodinjstvu z osebami, ki jih morajo po zakonu vzdrževati. (Glej točko 12!);

30. Izdajanje odnosno podpisovanje dekretov o višji osnovni plači more minister poveriti tudi podrejenim organom, razen dekretov za uradnike glavnih grup;

31. Proti odločbi, da uslužbenec ni bil preveden, ni pritožbe. Pritožba je mogoča le proti temu, da je bil uslužbenec odpuščen, **namesto** vpokojen;

32. Tudi avtomatično napredovanje sodnikov v glavnih grupah se mora vršiti s kraljevim ukazom;

35. Za prevedbo v posamezne kategorije ni merodajna življenjska starost uslužbenca, temveč le edino to, v kateri kategoriji je predvidena služba, v kateri je bil ob času prevedbe, in če je drugače izpolnil druge zakonske pogoje.

36. K ost. 2. čl. 239.: Uslužbenci s polnimi službenimi leti morajo se prevesti, potem se šele morejo vpokojiti po novem zakonu;

37. Samo tisti dnevničarji so bili prevedeni po novem zakonu, ki so bili stalno nastavljeni;

38. K čl. 132.: Z obsodbo zaradi hudodelstva je zvezana tudi izguba službe, (tudi že po srb. zakonu od 10. junija 1890);

39. **Pravico dnevničarjev do dopusta in prejemkov za časa bolezni** je presojati po prejšnjih propisih, odnosno tudi analogno uporabljati propise uradniškega zakona.

Glede odmora teh dnevničarjev mora starejšina odrediti, da li ga obče dobe ali ne;

40. Odredba čl. 39. uradniškega zakona se nanaša v obče na vse uslužbence, ki imajo stanovanje od države ali samoupravnega telesa, ne glede na to, da li jim pripada to stanovanje vsled njihove funkcije ali ne;

41. Po zmislu čl. 111. uradniškega zakona ni minimalnega roka, v katerem bi moral uslužbenec vršiti službo, da mu znova teče 12-mesečni rok Da se prepreči obrezuspešenje predpisa člena 111., je postopati po čl. 109. in staviti konkreten predlog za odpust iz službe ali za upokojitev, odnosno za disciplinsko postopanje;

42. Da li višja pedagoška šola odgovarja fakulteti, mora odločiti zakon. Uslužbenec z visokošolsko izobrazbo more biti tudi v stroki, za katero je propisana II. kategorija, v katerem slučaju postane uslužbenec II. kategorije;

44. Za dnevničarje v zmislu čl. 130. z nalogo, da vrše posle zvaničnika, se morejo postaviti tudi osebe, ki nimajo predizobrazbe za zvaničnike;

46. Za ocenitev naturalnih stanovanj državnih uslužbencev je treba izdelati poseben pravilnik;

47. **Računskim uradnikom** ne pripadajo za 10% povišani prejemki po čl. 17. urad. zak.;

48. **Glede prvih prejemkov reaktiviranega uslužbenca** je uporabljati prvi odst. čl. 106. urad. zakona;

50. **Kontraktualni uslužbenec** (dnevničar) **se sme s polno zakonsko odgovornostjo uporabljati za vse posle** v državni službi. Zakon tega nikjer ne omejuje. Le **računopolagač** v smislu zakona o državnem računovodstvu **ne more biti;**

51. S propisi o stanarini v uradniškem zak. so ukinjeni vsi prejšnji propisi o uživanju naturalnih stanovanj in o eventualnem relutumu za stanovanje. Državni uslužbenec ima le pravico do stanarine, ne glede na to, da bi imel po starih predpisih pravico do naturalnega stanovanja. Če pa uživa naturalno stanovanje, je uporabljati predpis čl. 39., ne oziraje se na prejšnje predpise;

52. Neukazni uslužbenci, ki se niso prevedli, se morajo v smislu čl. 239. urad. zakona upokojiti, tudi če imajo šele 10 let službe.

Državni uslužbenci, ki so imeli že pred uveljavljenjem uradniškega zakona 3 leta službe, a 1. septembra 1923 niso bili v državni službi, pa kasneje stopijo v državno službo, se morejo sprejeti kot stalni v smislu čl. 16.;

54. Dodatek za otroke po čl. 149. uradniškega zakona pripada tudi porodici takih upokojencev, ki so imeli penzijo po starih propisih, a se je njihovim družinskim članom, ker so umrli pod novim zakonom, odmerila rodbinska penzija po novih propisih, toda po izmeri penzije umrlega upokojenca;

55. **Osebe, »proti katerim imajo zakonito dolžnost vzdrževanja« v besedilu čl. 38. pomenja osebe,** katere mora uslužbenec vzdrževati po propisih občega drž. zakonika;

56. Uslužbence zaprisega starejšina brez navzočnosti svečenika;

58. Za **»odsluženje kadrskega roka« zadostuje, da uslužbenec prinese potrdilo vojne oblasti, da je opravil svojo vojaško dolžnost,** ne glede na to, da li je kadrski rok faktično odslužil;

59. K čl. 239.. uradniškega zakona: Besede »zakonsko število službenih let« pomenijo, da je treba pod tem številom razumeti ono število, ki ga zahteva novi zakon. Tu je mišljenih polnih, efektivnih 35 let;

(Dalje prihodnjič.)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **Dopisnike opozarjamo,** da iz tehniških ozirov daljših dopisov, ki pridejo s torkovo pošto, ne moremo uvrstiti v list, izvzemši, če so v resnici prav nujni. — Dopisnike o zborovanjih učiteljskih društev ponovno prosimo, da poročajo le bistvene točke in na kratko o zborovanjih. Na posebnem listu naj bodo sklepi in resolucije in posebej zopet teme predavanj, kakor so objavljena v »Prosveti«. Uredništvo bi rado prinašalo sklepe in resolucije društev posebej, kar pa ne utegne, dokler so iste med društvenim poročilom, ker za prepisovanje ni časa, iz tehniških ozirov pa je izločitev drugače nemogoča.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR
Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

Več letnikov „Zvončka“ je naprodaj!

Opozarjamo, da ima uprava „ZVONČKA“ še veliko zalogo sledečih letnikov:

Zvonček letnik 1919
„ „ 1920
„ „ 1921
„ „ 1923
„ „ 1924
„ „ 1925

Vse letnike oddajamo nevezane à 30 Din, preskrbimo pa lahko na željo tudi ceneno, solidno vezavo.

Tovariši upravitelji, sezite pridno po tem dobrem štivu. V nobeni šolarski knjižnici in tudi v drugih knjižnicah naj ne manjka naš mladinski list Zvonček.

Naročajte vse knjige potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Izdajatelj: UJU — poverjeništvo Ljubljana, odgovoren Luka Jelenc v Ljubljani.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.

Priloga št. 40 Uč. Tov.

Št. 1. Leto I. V Ljubljani, 22. oktobra 1925. Stran 1.

UČITELJSKA OMLADINA

GLASNIK JUGOSLOVENSKE UČITELJSKE OMLADINE

Izdajatelj: UJU — Poverjeništvo Ljubljana, odgovoren Luka Jelenc, Ljubljana.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Dimnik v Ljubljani. Rokopise je oddati odseku za naraščaj: Mariborsko učit. društvo. Maribor. Slovenska ul. 2/I. Ljubljansko učit. društvo. Ljubljana. Frančiškanska 6.

Tiska, Učiteljska tiskarna v Ljubljani; zanjo odgovarja Francé Štrukelj v Ljubljani.

„Učiteljska omladina".

»Učiteljska Omladina« naj služi v razglabljanje problemov vzgoje in izobrazbe učiteljskega stanovskega naraščaja in s tem učiteljskega stanu v splošnem. Zato bo izhajala mesečno, zaedno z »Učiteljskim Tovarišem«, v mesecih šolskega leta izven počitnic, da bo tako list prejemal vsak organiziran učitelj in se bo poglabljalo v te probleme vse učiteljstvo.

Problem naše stanovske vzgoje in izobrazbe je postal namreč tako pereč, da ga moramo smatrati kot samostojno poglavje in ga moramo posebej obravnavati. Od tega problema zavisi ustroj in preustroj našega šolstva in javne vzgoje naroda sploh.

»Učiteljska Omladina« bo pa tudi organizačno glasilo našega stanovskega naraščaja, v katerem se bo tudi lahko sam naraščaj uve javljal, in ki mu bo služilo za duhovno vez in smer pri izvenšolski vzgoji in samoizobrazbi. Ne kot beletristični list, amak kot **kritično** organizačno glasilo in budnik k duhovnim zdravim temeljem in orientacijam naj se ga samtra. Zato ga bo prejemal tudi posebej ves naš naraščaj, ki ga mora v prvi vrsti smatrati za svoje glasilo, iz katerega naj se zrcalijo zdravi pokreti in ideali za katerimi stremi mladina.

Hočemo, da nam mladina prinese zdravega, svežega dotoka v naš stan in da se s kritičnim razglabljanjem problemov sedanjosti in bodočnosti usposobi za novo dobo in nove naloge, pred katere je postavljena ravno sedanja generacija učiteljstva. V dobi, ko je mladina še prosta pred aktivnim pokicnim delom, ko je še prosta apriorizma, ko še ni okusila življenjskega boja za eksistenco, ko je še svežega duha in sveže in zdrave krepke volje, brez predsodkov, tedaj naj razglablja o dobrih in slabih temeljih sedanjosti in naj stremi za zdravo bodočnostjo in zajezitvijo neorientiranega dotoka v stan, kar rodi absolutno prilagoditev zdravim in tudi nezdravim razmeram v stanu in izven njega.

Naloga »Učiteljske Omladine« bo tudi razširiti zdravo omladinsko gibanje našega stanovskega naraščaja na vse kraje, kjer se nahajajo učiteljišča in tvoriti stik in vez med učiteljiščno omladino drugih pokrajin; prenesti kar je dobrega in zdravega tja in povzeti vse dobro od drugje!

»Učiteljska Omladina« pa bodi tudi informativen list, da bo prinašala informacije o novih ukrepih in izpremembah s strani države in državne uprave glede vprašanja vzgoje in izobrazbe učiteljskega naraščaja; da bo dajala preglede o stanju na naših učiteljiščih v državi, o gibanju učiteljske omladine in izpremembah, ki se bodo vršile na učiteljiščih.

Dasi vsem tem nalogam današnja številka še ne ustreza, se bo od časa do časa lahko list izpopolnjeval in bo v celoti ustrezal začrtanemu programu. Današnja številka naj v prvi vrsti pokaže, **kaj hočemo.** Ta številka je le programatična, da bomo korakali po jasno začrtani poti in se zavedali skupnega stremljenja.

Skromnost vsebine naj opravičuje prvi korak, ker vsak začetek ima opravka z gotovimi težkočami, in tudi na obsegu bo list temboli napredoval od leta do leta, čimbolj bo rastel omladinski pokret in čim jačja bo postajala naša zavest, da je vprašanje dobre vzgoje in široke izobrazbe našega naraščaja glavno vprašanje lepše bodočnosti našega stanu.

LISTEK.

JOSIP CHRISTOF:

Oče svojemu sinu: učitelju-novincu.

Ljubi sin! Jutri torej nastopiš svojo vzvišeno službo.

Tebi na čast in da Ti ostane ta slovesni trenutek v trajnem spominu, priredil sem Ti z materjo današnjo odhodnico, na katero sva povabila Tvoje brate in svakinje ter Tvojega botra. Porabiti hočem namreč to priliko, da Ti vpričo njih izpregovorim še nekaj očetovskih poslovilnih besedi.

Kako rad bi Te danes spomnil na Tvoja otroška leta, ko si se roko v roki z menoj in v družbi svoje matere sprehajal po naših krasnih okoliških šetališčih! Kako rad bi Te spomnil na Tvoja dijaška leta, ko si marljivo deloval na svoji sreči! Vse to je minulo, le lepe sanje nam še vzbujajo prijetne spomine na to srečno pretekost.

Ljubili smo Te vsi, ljubimo Te še danes, zlasti pa jaz, čeravno sem tu in tam postopal strogo in ostro — v Tvoj blagor, v Tvojo srečo. Da je bilo prav tako, izprevidel si sam.

Saj sklepam to iz tega, ker si s prav dobrim uspehom položil zrelostni izpit ter s tem poplačal ves trud in vso skrb, ki sva jo imela roditelja s Teboj.

Največje veselje si pa naredil meni s tem, da si se odločil, posvetiti se učiteljskemu stanu. Saj ga pa tudi ni lepšega in vzvišenejšega stanu, kakor je ravno učiteljski stan. V nobenem drugem stanu ne najdeš toliko lepih in solnčnih dni, toliko resničnega in polnega zadoščenja, kakor ravno v učiteljskem stanu.

Človeka navajati k vsemu, kar je lepo in dobro, kateri stan se more s tem ponašati?

Vzvišeni poklic učiteljev, vzgajati in poučevati up in nado naroda, v katerem stanu najdeš lepše delovanje? Radovati se sadu, ki ga je pripravilo učiteljevo delo, kje najdeš tako zadoščenje? Zatorej prekipeva moje srce danes velikega veselja, ki si mi ga pripravil ob zatonu mojih dni!

Da pa bo Tvoje delovanje blagoslovljeno in da boš v svojem stanu resnično srečen, imeti moraš poleg vseh lastnosti dobrega učitelja tudi še »ljubezen do Boga, do domovine, do stanu, do otrok in do vsega človeštva«, v čemur naj Ti služi kot vzgled Pestalozzi, ta najgenialnejši pedagog XIX. stoletja.

Kot učitelj boš dolžan, neprestano čuti nad samim seboj, nad svojim srcem, nad svojimi učinki. Nikjer ne zanemarjaj tega, kar zamore uspešno vplivati na javno vzgojo.

Bodi v javnosti kremenit značaj, zmeren in varčen, odločen, vljuden napram vsakomur. Varuj se izbruha strasti: jeze, sovraštva, maščevanja. V šoli bodi konsekventen učitelj, miren in dobre volje. Imej vedno pred očmi, da je otrok kakor nežna rastlina, ki jo je treba skrbno in ljubeznjivo negovati, ne pa s surovim dejanjem uničiti.

Os, okoli katere se suče vsa disciplina in odgoja, ni osoren pogled, ni brezovka ali palica, temveč notranje last-

Posebno pažnjo hočemo posvečati naraščaju tretjih in četrtih letnikov, kajti prepričani smo, da je pogrešno, če se ta naraščaj istoveti glede vzgojnega postopka s srednješolskim naraščajem in se ga okuje v enako disciplinarno okovje, kakor srednješolca. Zahtevali bomo svobodnejše vzgoje tega dela našega naraščaja, ki naj se približuje akademskemu vzgojnemu sistemu in svobodi pri vzgoji in delovanju, kar se tiče vnanjega dela in udejstvovanja, da s tem preprečimo prenagel skok iz šole v življenje, skok od v disciplinarno okovje vkovanega dijaka v jutri svobodnega učitelja od dijaka, ki danes ne sme sodelovati pri onem, v čemer naj se v poklicu jutri udejstvuje in v čemer naj bo jutri vzgojevalec in voditelj naroda.

Zato vabimo vse, ki ste občutili ta vzgojni skok na sebi, ki ste radi tega utrpeli mnogo razočarani na svojem življenjskem potu, da se strnete okrog »Učiteljske Omladine« in pomagate pri vzgojnem delu premostiti ta skok pri bodočih generacijah, v čemer naj nam bode »Učiteljska Omladina« naš vodnik. Vabimo vas, da sodelujete v njej in pri gibanju, ki se bo zbiralo okrog nje. Vabimo pa tudi našo stanovsko omladino, da sodeluje pri listu in pri izpopolnitvi sebe, stanu in s tem naroda.

Uredništvo.

V čem naj obstoja naša stanovska vzgoja.

(Program izvenšolske vzgoje in izobrazbe naraščaja potom odsekov okrajnih učiteljskih društev in dijaških krožkov.)

Okrajni odseki za naraščaj imajo skrbeti:

Za gmotni in socialni položaj naraščaja: da se olajša gmotni in socialni položaj naraščaju na ta način, da odsek posreduje za ceneno stanovanje, hrano v dijaških kuhinjah ali privatno, in inštrukcije itd.

S tem se razbremeni naraščaj glede pomanjkanja, da se tem intenzivneje lahko posveti študiju.

V to svrho je izdelati vsako leto statistiko, da se dobi upogled v socialni in gmotni položaj našega naraščaja. Enoten formular za statistiko izdela osrednji odsek; statistiko pa izdela naraščaj sam in jo vsako leto po možnosti in potrebi objavi v svojem glasilu.

Predavateljstvo: Vsak teden se imajo vršiti predavanja in debate za naraščaj. Naraščaj je seznaniti z določbami zakona glede prirejanja zborovanj, shodov itd.

Odsek ima sestaviti za vsako generacijo naraščaja sistematičen načrt predavanj, na podlagi katerih se bo naraščaj seznanil z vsemi vprašanji, ki jih šola ne omenja, a so neobhodno potrebna z ozirom na splošno izobrazbo in z ozirom na socialno pozicijo učitelja med narodom.

Osrednji odsek za naraščaj ima izdati okvirni sistematični načrt predavanj izvenšolske izobrazbe in vzgoje našega stanovskega naraščaja.

Predavatelje za posamezne teme ima preskrbeti vsak odsek sam.

Posebno je gojiti predavanja, ki jih izdela naraščaj sam, in ki jih tudi sam prednaša; v tem slučaju si lahko naraščaj izbira tudi teme izven načrta. Naraščaj je uvajati posebno poljudna ljudska predavanja s skioptičnimi slikami.

Odsek naj animira naraščaj, da poseča tudi druga splošna javna predavanja in naša društvena zborovanja.

O predavanjih, obisku in debatah je voditi zapiske in je poročati o gibanju občnemu zboru pripadajočega okrajnega učiteljskega društva in potom centralnega odseka za naraščaj pokrajinski skupščini. Zapiske vodi naraščaj sam, po iniciativi odseka in jih objavlja tudi v našem glasilu.

Knjižničarstvo: Povdarjati je pomen in nalogo mladinskih šolarskih, javnih ljudskih in strokovnih knjižnic v šolah.

Animirati je naraščaj, da pridno poseča privatne knjižnice in posredovati za dostop v tem oziru.

Skrbeti, da si učiteljišča oskrbe primerne knjižnice, ki jih vodi in upravlja naraščaj zadnjega letnika sam; in da se zanesljivim članom omogoči tudi dostop do okrajne učiteljske knjižnice.

Omogoči naj se naraščaju, da se seznani tudi s poslovanjem javnih ljudskih knjižnic, da si ogleda isto pri moderno poslujočih knjižnicah (uvrstitev in izbira knjig, poslovne knjige za knjižničarja, kartoteko itd.) in če mogoče, da tudi sami nekaj časa prakticirajo pri njih.

Ogledajo naj si ustroj in poslovanje šolarskih, strokovnih in javnih ljudskih knjižnic na raznih šolah in seznanijo naj se z literaturo. Naraščaj vodi sam statistiko o celem gibanju knjižnic.

Dramatika: Odsek naj posreduje, da bo naraščaj korporativno posečal predstave »šolskih odrov« na kraju učiteljišča in na šolah v bližnji okolici, da se bo seznanil z ustrojem »šolskih odrov«, z literaturo iger, z režijo in po možnosti, da tudi sam prakticira pri prireditvah. Seznaniti ga je z našo organizacijo »šolskih odrov« in tozadevnim prosvetnim delom.

Pevovodstvo: Po možnosti je ustanoviti pevski zbor in orkester za naraščaj, katerega vodstvo naj bo v rokah naraščaja samega, z nalogo, da se vzgojuje za pevovodstvo.

---

nosti učiteljeve. Je učitelj človek, ki odgaja svoje učence ne le z besedo, temveč z lastnim vzgledom, in ki poseduje nravstveno jakost značaja in veda — potem zadobi vsaka njegova beseda tudi veljavo. Moč vzgleda mu pridobiva ljubezen, spoštovanje, zvestobo, zaupljivost in naklonjenost.

Sin! S Teboj odpuščava roditelja zadnjega svojega otroka v svet s trdno vero, da boš našel v svojem stanu svojo pravo srečo.

Sprejmi od mene v dar tole zbirko naših in tujih modernih pedagogov, kot prvi temelj za Tvojo ročno knjižnico in kot trajen spomin na današnji dan! Kadarkoli jo boš vzel v roko, spomni se, da Ti je bila darovana iz ljubezni in veselja, ki si nam ga napravil vsem. Iz nje črpaj smeri za svoje poklicno delo. Moj in materin blagoslov naj Te spremlja po vseh Tvojih potih, bodi priden in pošten, delaj čast samemu sebi, svojim staršem in sorodnikom ter postani vrl in vzgleden učitelj svojemu narodu! Bog s Teboj!

Na pot.

Od prvega posrečenega ali ponesrečenega nastopa mladega učitelja, mlade učiteljice, je pogostokrat odvisen nadaljni uspešni in zadovoljni, ali neuspešni in nezadovoljni potek življenja in delovanja. Koliko mladih učnih oseb gre z veseljem v svoj prvi službeni kraj, pa se v kratkem vrnejo razočarani, nezadovoljni in nesrečni.

Kje je vzrok? Kaj so zakrivili? Učitelj biti ni najlažje. Če hočemo druge vzgajati, moramo biti sami vzgojeni in se dobro zavedati važnosti svojega poklica. Že prvi nastop bodi tak, da zasigura učitelju-začetniku trdno pot. Ne pozabi mlada prijateljica, mladi prijatelj, da te ob tvojem prvem nastopu gleda in sodi sto oči, ne le v šoli, ampak tudi zunaj nje. Zavedaj se, da si v majhnem kraju, v vasi, med preprostim narodom, ki drugače živi, drugače misli in drugače presoja kakor oni v mestih, s katerimi si do sedaj živel.

Ko prideš v svoj službeni kraj, oglasi se najprej pri svojem tovarišu upravitelju. On te bo poučil o vsem, uvedel te bo v vse okoliščine in te obvaroval prvih razočaranj. Zaupaj mu, verjemi, da te je sprejel z odkritim srcem, z veseljem, saj vidi v tebi svojega tovariša.

Zavedaj se, da si najmlajši na šoli.. Obišči svoje tovariše ne samo radi takta, ampak iz iskrenega tovarištva. Bodi jim odkrit in vdan sodrug, upoštevaj njih izkustva. Ne izbiraj dela, ne ogiblji se ga! Primi kjer moreš, zanimaj se za vse! Najlepša čednost mladega učitelja je marljivost. Z njo si pridobiš srca vseh, ki vas bo usoda združila k skupnemu delu.

Ob prvi priliki obišči svoje sosede, svoje soobčane. Ne sramuj se prestopiti preprostega kmetskega praga. Tvoji bratje so to, morda boljši in iskrenejši, če tudi bolj okorni kakor oni v mestnih palačah. Bodi uverjen, da komaj čakajo, da te vidijo in spoznajo. Ne ogiblji se jih, stopi k njim, sprejeli te bodo z odkritosrčnim veseljem. Ne boj se, da se s takimi obiski ponižaš, nasprotno, s prvim obiskom je v njih očeh zrastel tvoj ugled.

Gospodarska vzgoja: Posebno pozornost je posvečati, da se naraščaj upelje v vsa polja narodnega in stanovskega gospodarstva in narodno-gospodarske osamosvojitve.

V to svrho je naraščaju omogočiti vpogled v ustroj in poslovanje vseh naših stanovsko-gospodarskih podjetij.

Seznaniti ga je z gospodarskimi akcijskimi podjetji, predvsem pa z zadrugami in zadružništvom sploh, z zadružnim zakonom in zakonom o kmetijskih kreditih in našimi gospodarskimi društvi.

Omogočiti mu je ogled raznih akcijskih podjetij v bližini, enako raznih zadrug in zadružnih zvez in gospodarskih društev; seznanjati je naraščaj praktično z ustrojem in poslovanjem istih, s prirejanjem raznih gospodarskih tečajev in z gospodarskimi podvzetji in nalogami v okrilju občine, posebej še z nalogami raznih kmetijskih in kreditnih zadrug v kmetski občini.

Posebno je povdarjati stanovsko-gospodarsko samoosvojitev in povzdigo kmetskega stanu s pomočjo zadrug in gospodarstva.

Društvena-organizačna vzgoja: Odsek ima skrbeti, da se naraščaj seznani podrobno z našo organizacijo, še posebno z našimi okrajnimi učiteljskimi društvi, z društvenim zakonom in društvenim poslovanjem in ustrojem sploh.

V to svrho naj poseča naraščaj občne zbore in zborovanja učiteljskih in narodno-obrambnih društev.

Funkcionarji društev (predsednik, tajnik, blagajnik i. dr. imajo uvesti naraščaj v naloge in poslovanje svoje funkcije; kolikor le mogoče imajo to izvršiti tudi na praktičnih slučajih. Poseben povdarek je treba dati na kulturne in prosvetne naloge, ki jih imajo naše organizacije.

Umetniška in glasbena vzgoja: Odsek ima skrbeti, da pridobi za agilnejše člane naraščaja proste in znižane vstopnice za gledališče, koncerte, galerije i. dr. in da vzbudi zanimanje za poset istih pri naraščaju ter vzbuja zdravo kritiko.

Zdravstvena in telesna vzgoja: Z naraščanjem je potreba napravljati poučne izlete; navajati ga je k raznim športom; posebno ga je animirati za gojitev telesne vzgoje potom telovadbe in tozadevno izvežbanje tudi izven šole, za telovadne vaditelje(ice) in organizatorje športnih, zdravstvenih in telovadnih društev, potom vaditeljskih tečajev; seznaniti ga je s pomenom in ustrojem Učiteljskega Ferijalnega Saveza in animirati ga za pristop k Dijaškemu Ferijalnemu Savezu.

Literarna in časnikarska vzgoja: V to svrho si osnuje naraščaj svoj posebni literarni krožek ali klub.

Temu predlagajo člani svoje literarne proizvode, kjer se razpravlja in kritikuje o njih.

Krožek ima zrelejše proizvode oddati uredništvu mladinskih in leposlovnih listov, za kar posreduje odsek okrajnega učiteljskega društva z naraščaj. Enako imajo dobri risarji izdelovati risbe in slike k posameznim spisom, ki se istotako oddajo uredništvom listov tem potom.

Krožek ima izven odsekovih poučno-znanstvenih predavanj tudi svoja literarna predavanja.

Naraščaj je seznaniti s tiskovnim zakonom in avtorskim pravom, z dopisovanjem v razne liste, s časnikarstvom in ga navajati za dopisovanje v svoje glasilo i. dr.

Zavedaj se svojega poklica, bodi ponosen nanj, saj je lep in časten. Ponosen bodi na svoj stan in varuj njegov ugled vsepovsod.

Zanimaj se za vse v kraju. Pokaži, da rad delaš, a ne sili v ospredje. Šele ko si do dobra spoznal ljudi in razmere svojega okoliša se moreš gibati samostojnejše.

Ne išči prijateljev v gostilni, zahajaj vanjo le toliko, kolikor je potrebno, kadar to nanese prilika. Posveti vse svoje sile šoli, gospodarskim vprašanjem in izobraževalnemu delu med narodom. Zanimaj se za težnje svojih sooobčanov, svetuj in pomagaj jim, kjer jim moreš.

Ravnaj tako in bodi uverjen, da si na pravi poti narodovega učitelja.

—lj.

Ženska učiteljišča in število učiteljiščnic v kraljevini SHS.

(Leta 1924/25.)

Št. učit. šol.	OBLAST	Kraj, učiteljišče	I. let.	II. let.	III. let.	IV. let.	Skupaj
1.	Ljubljanska	Kastav, državna	5	4	—	15	24
2.	„	Ljubljana, drž.	45	44	44	51	184
3.	„	„ priv. urš.	—	36	—	33	69
4.	„	Škofja Loka „ sam.	25	—	25	—	50
5.	Mariborska	Maribor, drž.	42	39	33	32	146
6.	„	Čakovac, „	25	14	10	15	64
7.	„	Maribor, priv. sam.	40	32	28	22	122
8.	Primorsko-Krajiška	Gospič državna	47	33	28	19	127
9.	„ „	Karlovac, „	55	27	26	21	129
10.	„ „	Petrinja, „	30	17	20	22	89
11.	Zagrebška	Zagreb, „	79	33	33	40	185
12.	„	Križevci, „	17	9	10	22	58
13.	„	Zagreb, priv. sam.	67	31	32	46	176
14.	Osiješka	Osijek, državno	44	26	29	29	128
15.	„	Pakrac, „	27	25	14	13	79
—	Sremska	—	—	—	—	—	—
16.	Bačka	Novi Sad, „	66	58	52	46	222
17.	„	Sombor, „	67	40	26	38	171
18.	„	Subotica, „	40	27	31	27	125
19.	Beograjska	Beograd, „	83	58	48	60	249
20.	Podunavska	Vršac, „	69	39	37	35	180
21.	Podrinjska	Šabac, ped. odd.	56	40	13	37	146
—	Valjevska	—	—	—	—	—	—
22	Šumadinska	Kragujavac, drž.	84	52	50	67	253
—	Moravska	—	—	—	—	—	—
—	Požarevaška	—	—	—	—	—	—
23.	Timoška	Negotin, drž.	13	16	10	15	54
24.	Niška	Aleksinac, drž.	49	18	30	9	106
25.	„	Pirot, ped. odd.	33	20	11	8	72
—	Vranjska	—	—	—	—	—	—
—	Kosovska	—	—	—	—	—	—
26.	Skopska	Skoplje, drž.	39	55	53	65	212
—	Bregalniška	—	—	—	—	—	—
27.	Bitoljska	Prilep, drž.	12	7	—	—	19
—	Raška	—	—	—	—	—	—
28.	Užiška	Užice, ped. odd.	47	28	14	22	111
—	Kruševska	—	—	—	—	—	—
29.	Zetska	Danilov Grad, drž.	4	—	3	3	10
30.	„	Cetinje, drž.	28	16	9	—	53
31.	„	Berane, ped. odd.	7	9	5	5	26
32.	Splitska	Šibenik, drž.	41	13	18	9	91
33.	Dubrovniška	Dubrovnik, drž.	61	53	46	54	257
—	Tuzlanska	—	—	—	—	—	—
34.	Sarajevska	Sarajevo, drž.	106	64	65	37	272
35.	„	„ priv. sam.	33	31	38	26	128
36.	Mostarska	Jagodina, drž.	12	20	7	13	53
37.	„	Mostar, „	38	10	9	7	64
—	Travniška	—	—	—	—	—	—
38.	Vrbaška	Derventa „	17	11	11	2	41
—	Bihaška	—	—	—	—	—	—
		Skupaj	1554	1055	918	965	4515

Moška učiteljišča in število naraščaja v kraljevini SHS.

(Leta 1924/25.)

Št. učil. šol.	OBLAST	Kraj, učiteljišče	I. let.	II. let.	III. let.	IV. let.	Skupaj
1.	Ljubljanska	Ljubljana, drž.	78	37	32	38	185
2.	„	Kastav, „	9	3	—	3	15
3.	Mariborska	Maribor, „	45	30	37	31	143
4.	„	Čakovac, „	29	26	23	25	103
5.	Primorsko-Krajiška	Gospič, „	16	9	8	5	38
6.	„ „	Karlovac, „	20	5	10	6	41
7.	„ „	Petrinja, „	13	7	12	14	46
8.	Zagrebačka	Zagreb, „	61	22	21	26	130
9.	„	Križevci, „	16	5	5	12	38
10.	Osiješka	Osijek, „	36	11	14	15	76
11.	„	Pakrac, „	34	18	13	11	76
—	Sremska	—	—	—	—	—	—
12.	Baška	Sombor, „	69	41	30	27	167
13.	„	Subotica, „	4	6	9	7	26
14.	Beograjska	Beograd, „	40	35	31	31	137
15.	Podunavska	Vršac, „	73	49	88	75	285
16.	Podrinjska	Šabac, ped. odd.	52	21	29	22	124
—	Valjevska	—	—	—	—	—	—
17.	Šumadinska	Kragujevac, ped. odd.	79	29	11	26	145
—	Moravska	—	—	—	—	—	—
—	Požarevaška	—	—	—	—	—	—
18.	Timoška	Negotin, drž.	36	12	19	13	80
19.	Niška	Aleksinac, drž.	60	25	16	18	119
20.	„	Pirot, ped. odd.	44	13	8	15	80
—	Vranjska	—	—	—	—	—	—
—	Kosovska	—	—	—	—	—	—
21.	Skopska	Skoplje, drž	39	29	54	79	201
—	Bregalniška	—	—	—	—	—	—
22.	Bitoljska	Prilep, drž.	38	16	—	—	54
—	Raška	—	—	—	—	—	—
23.	Užiška	Užice, ped. odd.	49	13	25	20	107
—	Kruševska	—	—	—	—	—	—
24.	Zetska	Danilov grad, drž.	58	47	42	34	181
25.	„	Berane ped. odd.	109	57	37	70	273
26.	Splitska	Šibenik, drž.	38	27	22	29	146
27.	Dubrovniška	Dubrovnik, „	19	9	13	15	63
—	Tuzlanska	—	—	—	—	—	—
28.	Sarajevska	Sarajevo, „	47	—	—	—	47
29.	Mostarska	Jagodina, „	39	41	47	41	168
30.	„	Mostar, „	71	24	16	14	125
—	Travniška	—	—	—	—	—	—
31.	Vrbaška	Derventa, „	32	31	23	36	122
—	Bihaška	—	—	—	—	—	—
		Skupaj	1353	698	695	758	3541

Program predavanj za učiteljski naraščaj.

(Sprejet na pokrajinski skupščini Pov. UJU v Krškem leta 1924.)

I. Uvod v službovanje

1. Prvi službeni nastop. (Kompetenca, zglasitev i. dr.)
2. Šolske oblasti in njih delokrog.
3. Šolsko vodstvo in njega delokrog.
4. Službeno poslovanje uradne listine in spisi, tiskovine form itd. (Vse s pomočjo tiskovin in vzorcev.)
.5 Lokalne in okrajne učiteljske konference. (Zapisniki.)

6. Najvažnejše iz šolskih zakonov.
7. Službena pragramatika. (Dolžnosti, pravice, plača itd.)

II. Organizacija.

8. Ustroj naše organizacije.
9. Okrajna učiteljska društva in njih delokrog in poslovanje. (Se udeleže zborovanja kot hospitanti.)

III. Učitelj in javno življenje.

10. Ustava. (Pomen ustave, naša ustava in one drugih držav.)
11. Učitelj in politika. (Kot veda.)

IV. Šolsko-gospodarska vzgoja (gospodinjska).

12. Šolski vrt, njegova ureditev in oskrbovanje. (Ogled vzornega šolskega vrta.)
13. Smernice za kmetijsko-prirodopisni pouk.
14. Delovna šola. Važnost smotrenega rokotvornega pouka. (Ogled šolske delavnice.)
15. Kmetijsko-gospodinjsko nadaljevalne šole. (Velik vzgojni in gospodarski faktor za šolj odrastlo mladino. Hospitacija na taki šoli.) (Dalje prih.)

TONE S.(ELIŠKAR):*

Naša organizacija.

(Organizačni štatut ljubljanskih učiteljiščnic in učiteljiščnikov v letu 1919.)

Na letošnjem občnem zboru (1919.) vseh učiteljiščnic in učiteljiščnikov našega zavoda smo ustanovili našo organizacijo.

Mnoge ovire in zapreke so se nam stavile v bran. Toda krepka volja in resnost do dela so nas privedle do zaželjenega cilja.

Svojo organizacijo imamo. Naše večne želje po tem so se nam uresničile. Nič več se nam ni treba bati denuncijantov, ki so nas med vojno pri vsakem sestanku zalezovali; organizacijo in njena pravila nam je potrdilo ravnateljstvo in celo odobrilo.

Njena pravila se glase:

NAMEN.

1. Organizacija ima nalogo s predavanji širiti, oziroma večati med svojimi člani znanosti, katerih se v šoli malo ali prav nič ne uči.

2. S predavanji se pred vsem razpravlja o pedagogiki (in drugih znanostih) in poveličuje narodna ideja.

3. Namen organizacije je tudi ta, združiti učiteljiščnike brez ozira na njihovo strankarsko mišljenje v eno celoto, kjer se bode gojila znanost gotovo z večjo vnemo, kot pri posameznikih.

4. Organizacija je nad strankami (to se pravi, v svoji sredi ne pozna strank).

5. Organizacija izdaja svoj časopis, ki ima namen priobčevati duševne proizvode posameznih članov, razne dijaške informacije itd. Pred objavo se morajo odobriti od strokovnega učitelja. Ima svoj orkester, pevski zbor in goji šport (telovadbo) itd.

6. Organizacija ima tudi namen paziti, da se v šoli ne kršijo disciplinarni predpisi.

7. Organizacija stopi v korespondenčno zvezo z vsemi jugoslovanskimi učiteljišči. (Dalje prih.)

* »Jugoslovanski učiteljiščnik«, leta 1919, št. 1.

Splošne vesti.

—uč **Učiteljski dom v miniaturi v Mariboru.** Odbor U. D. v Mariboru je z odsekom za naš naraščaj najel v sredini Maribora v Slovenski ulici št. 2 dovolj velike in zelo primerne prostore, kjer se bode shajal naš naraščaj ob prostem času k študiju in sestankom. Nadzorstvo so prevzeli naši vrli tovariši upokojenci. Ta naš domek začne poslovati v ponedeljek dne 26. t. m.

—uč **Razmerje med učiteljskimi kandidati in kandidatinjami.** V šolskem letu 1924./25. je bilo v državi vsega 3543 učiteljskih kandidatov in 4515 učiteljskih kandidatinj.

—uč **Ženske učiteljske pripravnice v naši državi.** Pripravljalne razrede imajo sledeča ženska učiteljišča v naši državi: Dubrovnik s 43 gojenkami, Šibenik z 10 gojenkami. Skupaj 53 gojenk.

—uč **V Zagrebu ima žensko učiteljišče** tudi enoletni tečaj za zabavilje, katerega je obiskovalo v šol. letu 1924./25. vsega skupaj 6 zabavilj.

—uč **Zasebna učiteljišča brez pravice javnosti.** Minister prosvete gosp. V. Vukičević je podpisal odlok, da se vsem zasebnim učiteljiščem v državi odvzame pravica javnosti. Odlok pravi dalje: Učenke, ki so dovršile I. razred dosedanjih privatnih ženskih učiteljišč s pravico javnosti, lahko dalje pohajajo v te šole in v njih polagajo izpit zrelosti pod dosedanjimi pogoji do kraja šolskega leta 1927./28. — S tem odlokom je dana zasebnemu učiteljišču v Škofji Loki ista pravica, kakor ostalim zasebnim učiteljiščem v državi.

—uč **Ženska učiteljska izobraževališča v Jugoslaviji.** V naši državi imamo 38 ženskih učiteljskih izobraževališč. Od teh je 5 zasebnih samostanskih ženskih učiteljišč, 4 pedagoška oddeljenja in 29 popolnih državnih ženskih učiteljišč. Po več ženskih učiteljišč imajo sledeče oblasti: ljubljanska (4), mariborska (3), primorsko-krajiška (3), zagrebška (3), osiješka (2), baška (3), niška (2), zetska (3), sarajevska (2), mostarska (2). Brez ženskih učiteljišč so sledeče oblasti: sremska, valjevska, moravska, požarevaška, vranjska, kosovska, bregalniška, raška, kruševska, travniška in bihaška.

—uč **Moškega učiteljskega naraščaja nam je pričakovati v naši kraljevini:** s šolskim letom 1925./26. za celo državo 758, 1926./27. šol. l. 695, 1927./28. šol. l. 698 in 1928./29. šol. l. 1353. Dasi je število moškega naraščaja naraslo v zadnjem letu, ga bo vseeno potreba še močno dvigniti, da bo zadoščalo potrebam in da se ustvari ravnovesje glede učiteljev in učiteljic v naši državi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—uč **Odsek mariborskega učiteljskega društva za naraščaj in odsek ljubljanskega učiteljskega društva za naraščaj** prosimo, da nam dostavita pregledane rokopise za »Učiteljsko Omladino« najkasneje do 15. vsakega meseca. Tovariše in tovarišice vabimo k sodelovanju!

LISTNICA UPRAVE.

—uč **»Učiteljska Omladina«** se bo oddajala le učiteljiščnikom in učiteljiščnicam posebej proti letni odškodnini 5 Din ali 50 para za številko. Dobe jo tudi vsi organizirani člani Pov. UJU, ki plačujejo 10 Din letni prispevek v »učiteljiščni sklad«. Prvo številko smo razposlali tudi ravnateljstvom vseh učiteljišč v državi.

Naročajte vse šolske potrebščine v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Učiteljska knjigarna ima v zalogi knjige vseh domačih in tujih založništev. Naročajte knjige tujih založb le potom Učiteljske knjigarne.

Zvezki Učiteljske tiskarne so najcenejši in najboljši. Uporabljajte le zvezke Učiteljske tiskarne.

Uporabljajte slovenske **zvezke za okroglo pisavo,** ki jih je izdala Učiteljska tiskarna.

Učiteljska tiskarna je založila mnogo leposlovnih in mladinskih knjig.

Zahtevajte cenik knjig Učiteljske tiskarne, ki - je pravkar izšel in ga dobite brezplačno. -